

TINTILINIĆ

Školski list Osnovne škole Gruda, broj 24,
veljača 2024.

Tema broja: ŠKOLA U PROŠLOSTI U KONAFLIMA

ŠKOLSKI LIST TINTILINIĆ

OŠ Gruda, Gruda 65

VODITELJ NOVINARSKE GRUPE:

Ana Veselić, pedagoginja

UREDNIK

Miho Radin, 8.b

LEKTORI:

Paulina Kisić Pendo, prof.

Marijana Šerkić Despot, prof

NASLOVNA STRANICA:

Fotografija stare škole iz Muzeja i galerija Konavala

MENTOR:

Ivana Paskojević, prof.

UREDNIŠTVO:

Paulina Kisić Pendo, prof.

Marijana Šerkić Despot, prof.

Jelena Letunić, dipl. knjižničarka

Maja Bušković, učiteljica RN

Antonio Đuka, 8.b

Lana Monković, 8.b

Iva Kralj, 6.b

Dominik Čeović, 8.b

Jelena Cvjetković, 7.a

Martina Vidak, 7.a

Matija Mujo, 6.b

Marija Smišljan, 6. a

RIJEČ RAVNATELJICE:

Dragi naši čitatelji, brzo je završila još jedna školska godina. Tintilinić ponovo zaokuplja našu pažnju. Tema ovog broja je Škola u prošlosti u Konavlima. Zanimljivo je pročitati kako se išlo nekada u školu, koje su bile odgojne mjere, je li bilo školske prehrane,... Trudimo se i dalje da naša škola bude sigurno i ugodno mjesto za sve koji u njoj borave, a posebno za sadašnje i buduće generacije učenika kojima želimo pružiti osnovu za kvalitetan život i lijepe uspomene.

Realizacijom projekta Ugradnja dizalice topline postigli smo od ove školske godine osjetno ugodnije uvijete za rad u školi. Školu čine učenici, roditelji, učitelji i svi drugi koji u njoj žive i rade. Želimo da se svatko u njoj osjeća sigurno i ugodno. Draga djeco, imajte vremena za učenje, vesela druženja i budite u svemu uporni.

Vama, dragim čitateljima, želim da uživete u čitanju.

Ravnateljica: Zdenka Pivčić

SADRŽAJ:

• Tema broja: Škola u prošlosti u Konavlima	13
• Konavoski đir	25
• HRT u posjeti najjužnijoj školi RH	26
• Ugradnja dizalice topline	27
• Lektira na kreativan način	31
• Božićne radionice	32
• Cyberbulling "Tratinčice"	33
• Hrabrost je glagol, zar ne?	34
• Likovni i literarni radovi	37
• Izbor najboljeg panoa	38
• Intervju s književnicom Mirjanom Smažil Kočan	40
• Pedagoške radionice	43
• Stare priče na novi način	46
• Putopis	47
• Vjeronaučni kutak	48
• Eko stranica	49
• Kutak za roditelje	50
• Web stranica	54
• Internet	55
• Izokrenuta pitanja	56
• Stripovi i likovni radovi	56

Školovanje Marije Radonić

U prvi razred krenula sam 1964. godine. Moja učiteljica zvala se Marija Veneti, bila je iz Popovića i bila je mamina prijateljica. U petom razredu dobili smo razrednicu, nastavnicu glazbenog, gospođu, tada se zvalo drugaricu, Biseru Knežević.

Prva četiri razreda u školu smo išli poslije podne, a od petog razreda dalje u jutro. Sjećam se da je učiteljica djecu iz Poljica puštala zimi ranije iz škole kako ne bi po mraku išli doma, išli su pješke jer nije bilo autobusa.

U razredu smo bili zajedno ženska i muška djeca i bilo nas je oko 25 u svakom razredu, u prva 4 razreda bio je samo jedan razred, a kasnije u petom razredu i dalje po 2 razreda, a i b razred, jer su došla djeca iz okolnih sela.

slika sa učiteljicom Marijom Veneti

Od predmeta smo imali matematiku, hrvatski, prirodu i društvo, tjelesni, glazbeni likovni. Kalendar prirode vodio se svaki dan; upisivali smo kakvo je vrijeme, što ljudi rade i opažanja u prirodi. Kako jedan put nisam znala što više napisati za opažanja u prirodi, zvala sam Nanci, moju prijateljicu, ali ni ona više nije znala što napisati pa nam je pomogao njen otac i rekao, "pračić jedan dan obrnuo rep gore, a drugi dolje". Jako smo se tome smijale, ali smo tako i napisale. A što ljudi rade u prosincu, pomogla je moja baba, i rekla "ljudi se žene". Kasnije smo dobili fiziku, kemiju, biologiju, povijest, zemljopis, tehnički. Iz tehničkog smo učili tehničko pismo i trebalo je tim pismom upisati poslovicu. Pisala sam je skoro cijelo jutro jer mi je baba rekla da napišem "U radiše svega biše, u štedišu i još više". Drugi su imali poslovice od 3 riječi i bili brže gotovi. Tu sam naučila da nije dobro baš bezpogovorno slušati, koliko to god bilo dobro, ako hoćeš imati više vremena za se. Engleski se učio od petog razreda. Počela učiti engleski od 3. razreda, ali kod profesorice Kostopeč koja je predavala u srednjoj pomorskoj školi, a nedjeljom bi dolazila na Gruđu gdje je imala kuću. Nedjeljom u jutro prije mise smo išli i na vjeronauk, tada u crkvi, pa je tako i nedjelja meni bila prilično naporan dan. U školu se išlo i subotom.

Često su nam u u posjete u školi dolazili pisci, pjesnici. Sjećam se tako posjete pjesnika Ratka Zvrka koji nam je čitao svoje pjesme Grgu Čvarka... Često su dolazile i neke inspekcije, to bi došao nastavnik iz Grada, sjedao sa strane i pratio nastavu, nekada bi nas nešto i pitao. Pisao se domaći rad, učile pjesmice napamet, čitala lektira, ali glavno učenje bilo je u školi, jer smo morali "paziti" na satu i aktivno sudjelovati. Koliko se sjećam doma sam malo učila.

Peti razred na Slavenovom igralištu

Jako smo voljeli ići u školu, bez obzira na strogoću koja je vladala, bilo je zabavno, puno smo se igrali, družili, i bili jako povezani. Bila je to hrpa sretne djece. Jedini tužni dan koji pamtim bio je dan kada je Franu umrla mama. Sašili su mi crno bijelu haljinicu jer sam u sprovodu nosila cvijeće. Da, imali smo domaćinstvo, predavao ga je Mato Knežević.

Sjećam se da sam bila u grupi, sada već pokojnih, Ludvika Sedonije i Miha Klaića. Trebali smo skrojiti suknju, ali nam nije išlo za rukom. Skrojila je moja majka i tako smo se spasili. Učili smo vesti, plesti plastičnim koncem oko boca... Profesori su bili strogi. Ali svejedno smo znali raditi i što treba i što ne treba. Za kaznu bi nas stavili iza table, jer table/ploče su tada bile na tri noge i imale prostor iza sebe, ili u magareću klupu, tj. klupu koja je bila okrenuta prema đacima, obratno od ostalih. Klupe su bile spojene zajedno sa stolovima, Jedan put smo se Marija i ja s klupom "vozile" kao vozom, pokrile kabanicom po glavi i vikale "na Gumanac", a to je bila stanica vlaka prema Igalu neposredno nakon tunela.

Čuo nas je direktor škole, a sutra dan su nam roditelji trebali doći u školu, jer to je bilo nešto strašno loše što smo napravile. Nije se smjelo vrtiti u klupi, okretati, pričati, šaptati, piti i jesti za vrijeme sata. Kada je bio kontrolni bile su drvene pregrade između dvoje đaka. Mato i Pepo sjedali su iza Ankice i mene i svojim cipelama, a nekada i opancima od crvene zemlje, nastojali nam šporkati dokoljenice. Čupali su nas i za kose. Nismo smjeli pisati kemijskom olovkom nego perom i penicom ili naliv perom ili običnom grafitnom olovkom. Sjećam se, tata mi je poklonio Pelikan naliv pero sa zlatnom penicom. Božo, a on je bio naš izumitelj, preko sata je popravljao stupicu za miševe, onu koja miša lupne po vratu.

ŠKOLA U PROŠLOSTI U KONAVLIMA

I kako bi provjerio radi li, uzme moje naliv pero, stupica "opali" i iskrivi moju zlatnu penicu. To je bio prvi dan kako sam naliv pero donijela u školu. Doma su mi promijenili novu penicu, a ja sam priželjkivala što više domaćeg rada da se nauživam pisati s novim naliv perom. Nosili smo crne kute, svi skoro iste. Mislim samo ženska djeca. Meni je mama stavila kolet i porsine od pepita uzorka i puce na sidra pa sam sva bila važna.

učiteljica Marija Veneti sa učenicima

Grijali smo se na peći na drva i nekada smo trebali donijeti drva od doma. Nekada su na toj peći djeca koja su bila iz daljega i pokisla, sušila svoju robu. Knjige su se kupovale u Gradu, kao i bilježnice. Sve se potpeljivalo u plavi ili bijeli pakpapier i stavljale su se bijele naljepnice okružene crvenim i modrim okvirom; tu smo upisivali ime i prezime i naslov predmeta za koji je knjiga. Potpeljivanje je bio jako važan čin, to je bio poseban dan/večer kada se to radilo jer je sve trebalo biti uredno. Važno je bilo da se rubovi ne zavrnu i ne naprave "uši". Tek puno kasnije došle su plastične "popele" u raznim bojama i sa raznim šarama. Nisu nam poklanjali knjige, ali su neka djeca koristila knjige od starije braće i sestara.

Voljela sam sve predmete, jako sam voljela čitati, ali nisam bila baš za tjelesni. Nisam mogla napraviti kolut natrag, jednom sam iskrivila vrat i morala nositi Schanzov ovratnik. Nisam baš ni znala pjevati i bila sam jako tužna što ne mogu ići na zbor. Marende smo nosili od doma, meni ju je baba donosila do ispred crkve i ja bih za vrijeme velikog odmora trčala uzeti ju. Neka djeca su kupovala marende u samoposluzi; i sada pamtim miris i okus mortadele i kiselih krastavaca u kruhu koji je bio pun brašna s donje strane i ostavljao trag na crnoj kuti. Često smo jedni od drugih uzimali "griz" i tako razmijenjivali marende.

Iza škole nismo išli odmah doma nego smo se putem ostajali igrati, sjećam se u jesen branja divljih šipaka i branja ciklama. I to bi znalo potrajati. Ali nisu me zbog toga nikada vikali. Jedino što nijesam smjela ići preko Grude, donjim putem doma, nego pokraj crkve. To preko Grude smatralo se nepotrebnom "vicijom" (tj. modom).

Nekada smo držali dodatni za one đake koji su lošije učili, a imali smo grupe iz matematike, biologije, hrvatskog u kojima su nas pripremali za takmičenja. Išla sam na državno takmičenje iz biologije, kemije, hrvatskoga u Zagreb. To je bio poseban doživljaj i zahtijevao bi posebnu priču. Imali smo i grupu za radioamatere. To je bilo sjajno. Tamo smo bili Marija, Ana, Dalibor, Nikša i ja. Mariji i meni su s punim povjerenjem jednu noć dali "toki voki" stanice kako bi vježbale. A Marija je meni prenosila kako u tinelu iz kredence krade babi čokoladine. Sutra dan su nam digli stanice, bez objašnjenja, ali nama je bilo jasno.

Posebno je bilo kada se nosila i trčala štafeta, pa smo svi koji smo dobro učili, išli u nošnji u Grad. (To je bilo za rođendan drugog Tita-tadašnjeg predsjednika države). Išlo se na izlete, posebno u Grad i tada u kazalište. Pred kraj školske godine išli smo na kupanje u Cavtat ili na Pasjaču. Sjećam se na Pasjači je Pepo skočio na glavu i dobro se ranio.

U osmom razredu imali smo maturalsku zabavu i išli na ekskurziju u Zagreb, na Plitvička jezera, u Ljubljano i vidjeti Postojnsku jamu. Poruka današnjoj djeci: "Od kolijevke pa do groba, najljepše je đačko doba" (narodna poslovice).

ŠKOLA U PROŠLOSTI U KONAVLIMA

Mamino školovanje

Moja majka je živjela u Popovićima, nikuda se nije selila, a išla u školu u pet različitih država. Svaki put kako je koja vlast dolazila, ponovno je trabala ići u prvi razred jer nove vlasti nisu priznavale ranije škole. Tako je prvi put pohađala prvi razred u Kraljevini Srba Hrvata i Slovenaca, zatim je išla u talijansku školu, kratko u njemačku vojnu školu, zatim u NDH i konačno u školu FNRJ.

Mamina najsvježija sjećanja su iz talijanske škole, ovo je bila mamina druga škola po redu, i trajala je godinu i par mjeseci.

1. Učiteljica se zvala Roza Endrizzi.
2. Škola je počinjala kada bi se sakupili, uvijek u jutro i trajala je do podne iako nije bilo strogo određeno do kada.
3. U razredu su bili i djevojčice i dječaci i u cijeloj školi bilo je 30-ak djece i svi su bili u istom razredu tj u istoj prostoriji.
4. Učio se talijanski jezik na način da su opisivali stvari i događaji iz svakodnevnog života, ovako su se npr. učili samoglasnici
Pjesmica se zvala "Le cose strambe" ("Čudne stvari")
§ "A" Con due gambe ("A" Sa dvije noge)
§ "E" Con due braccia ("E" Sa dvije ruke)
§ "O" Rotonda faccia ("O" Okruglo lice)
§ "U" Curioso e U che guarda in su (Znatežljivo je "U" koje gleda prema gore)
§ "I" E piu carino i colpuntino (Najdraži je "I" sa točkicom).
Najviše se učilo o obitelji, imenima, broju članova talijanske kraljevske obitelji, o blagdanima.
5. Nije se na žalost govorilo materinjim, hrvatskim jezikom.
6. Učiteljica je kako kome dijelila olovke i bilježnice, ali toga je bilo oskudno, djeci u većim razredima bilo je više.
7. Nije bilo posebne discipline, sve je bilo u igri i razgovoru, stariji razredi su priređivali i priredbe. Mama se sjeća izleta u Herceg Novi.
8. Za marendu su bili kruh i marmelada i marena je bila najglavniji događaj tijekom jutra.
9. U školi nije bilo loše, učiteljica je bila žena srednje dobi, bez svoje djece i bavila se djecom. Neka tjeskoba nastupala je dolaskom doma, nije bio razgovora o školi ni o tome što se tamo radi i uči. Jednostavno, ta se tema preskakala.
10. Sve što se učilo, učilo se u školi, doma nije trebalo učiti.
11. Nakon škole išlo se raditi ono što bi doma odredili, na pašu...Ono što je meni bilo najdraže je pomagati ocu kad je činio vino od malvazije, jer je htio samo mene za pomagača.

Marija Radonić

ŠKOLSKA SJEĆANJA

Mislila sam da je moj život težak, ali kad se vratim u prošlost i pitam svoju baku i djeda (babu i đeda) kakav je bio njihov život, shvaćam da nije sve bilo tako lijepo kao i danas. Vratimo se u prošlost i vidimo kako su ljudi u Konavlima prije živjeli, prije toga nešto malo u Konavlima. Konavle su općina u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Obuhvaćaju prostor od rta Oštra (Prevlake) do Duboke Ljute. Broje oko 9500 stanovnika, 33 naselja sa središtem u Cavtatu. Sad kad znamo nešto o Konavlima krenimo na život starih Konavljana.

Ja i moji prijatelji danas najčešće komuniciramo preko mobitela, a prije toga nije bilo. Ljudi su živjeli bez struje, a komunicirali su tako što bi slali pismo. Struje nije bilo dugo vremena kako kaže moja baba, „došla je tek oko 63. ". Dok struja nije došla ljudi bi u velike teče stavljali zalihe hrane, nakon što bi zaklali prave, jer frižidera nije bilo. Kuhali su na špaheru koji bi ih grijao, peklo bi se u njemu i kuhalo. Nešto čega je bilo danas, a bilo je i prije su trgovine(butige), djeca bi išla u školu pješke, a vrtića nije ni bilo. Nakon nekoliko vremena nasto je vrtić. Kad je moj ćaća bio mali u vrtić je išo jedanput tjedno te je vrtić bio autobus. U to vrijeme djeca su doma sve radila. Nakon cjelog dana rada i pomaganja, učili bi uvečer.

Đedo Ivo na konju

Igračke bi dobivali jako rijetko, te bi se oduševili malim stvarčicama. Kako kažu:“Tetka bi mi donjela lutku i ja bi je čuvala, mazila i pazila". Najčešće ljudi bi se bavili poljoprivredom, stočarstvom, maslinarstvom i vinogradstvom, a svaka kuća imala bi kravu i par ovaca.

Baba Županka Ane

Nije bilo frizera, nego bi jedno kućanstvo šišalo cijelo selo. Tako je moja prababa šišala cijelo selo. Rjetki ljudi su imali auto, te bi na placu u gradu išli magarcima. Poslije su dvojica u selu imala veće auto i vodila bi robu za na placu svima. Kao i danas u selu je bilo sportova. Igra se nogomet, a ponekad bi se i zaigrale boće. Nakon svega ovog shvaćam da je njima bilo teže nego nama danas, ali bar im nije bilo dosadno. Ne znam kako bi sad izdržala bez mobitela, struje ili bilo čega, čega nije bilo prije. Na kraju ove priče mogu reći da je bilo zanimljivo i poučno čuti kako su stari Konavljani živjeli.

Iva Kralj,6.b

Baba i đedo na vjenčanju

Obitelj Kralj na imanju

ŠKOLA U PROŠLOSTI U KONAVLIMA

ŠKOLA ZA VRIJEME NAŠIH BAKA I DJEDOVA

Antonio Đuka, 8.b. razred razgovarao je sa svojom bakom i djedom o starim danima i sjećanjima na školu i mladost.

Sjećanje na djetinjstvo opišite!

Imala sam sretno djetinjstvo. Iz lošijega sve išlo u bolje.

Sjećanja na Pučku školu, opišite! Posebno nas zanima škola u 2. svjetskom ratu!

Škola od 1. do 4. razreda je bila u Mrcinama, a dalje je bila u Butkovini.

Tko je bio Vaš učitelj?

Moja učiteljica se zvala Dragica Končić, a djedova Zlate Miloglav.

Kada je počinjala nastava i do kada je trajala? Nastava je počinjala u 8, a trajala do 13 sati.

Koje predmete ste učili?

Sve kao i danas osim informatike .

Kako ste pisali, koje knjige ste imali?

Pisalo se u pisanke i kreda je bila za ploču. Nije više bilo tabela za pisanje. Knjige bi se kupovale od starijih.

Je li bilo darivanja knjiga od strane uprave škole?

Nije bilo darivanja knjiga od strane školske uprave.

Jeste li imali domaćinstvo ? Opišite ga!

Imali smo ga. Radilo se svašta od vezenja, pletenja, pravljenja palaćinaka i sl.

Koji ste predmet najviše voljeli ?

Ja sam najviše voljela Prirodu i društvo, a djedo Matematiku.

Jesu li razredi bili miješani – djevojčice i dječaci ?

Jesu, bili su miješani.

Koliko Vas je bilo u razredu?

U razredima je bilo od 20 do 25 učenika.

Koje su bile odgojne metode? Je li bilo kazna?

Bilo je kazna.

Disciplina u razredu, opišite!

Morala je biti tišina, slušalo se učitelja i poštovalo profesore i profesorice.

Što je bilo za marendu?

Nosilo se iz doma kruha i sira.

Jeste li bili sretni kao djeca?

Svakako, bili smo sretni, veseli i zaigrani.

Što ste radili nakon škole?

Radili smo u poljoprivredi , oko stoke ili pomagali roditeljima.

Koliko ste vremenaučili za školu?

Zavisi koliko su bili teški zadaci.

Poruka za današnjuškolsku djecu!

Učite i slušajte starije.

Antonio Đuka, 8.b

ŠKOLA NEKAD

Naša Lana Monković, 8.b se potrudila napisati osvrt na „staru“ školu razgovarajući s bakom.

Moje djetinjstvo bilo je tako da sam trebala sve učiti i oditi čuvat ovce, donijet mrvica za upalit oganj na popret. Voda je bila dalje od kuće, te sam nosila u 2 omjerića. A pošla bi kako se i vratila. Išla bi donijet susjedi.

U školu sam išla u Vodovađu. Sa mnom su išle Anuška i Marija Novaković. Nastava je počinjala u 8, a završavala u podne. Kad su došli Talijani, učio nas je talijanski učitelj.

Nije bilo darivanja knjiga. Imali smo čitanku, računicu i zadaće. Svi razredi išli su zajedno muški i ženske. Najviše sam voljela matematiku, a abak sam znala napamet. U razredu nas je bilo oko 30.

Bilo je kazna klečanjem na pijesku i fruste na ispruženu ruku.

Disciplina je ako nisi slušao- išao si u zadnju klupu, a u Talijana „soto tavolo“.

Nosili smo iz doma ko je što imao, a Talijani su davali kruh i mermeladu.

Bili smo sretni, igrali smo na kaputa, to je šes kućica i išli na jednoj nozi.

Zahvaljujemo baki u ime škole, pedagoginja Ana Veselić.

Lana Monković, 8.b

USPOMENE UČITELJICE

MIRJANE

Moja baka i djed su imali sretno djetinstvo. Igrali su se u dvorištu kuće međusobno s braćom i sestrama, ali i djevojčicama i dječacima iz susjedstva. Dane nisu provodili ispred play stationa, televizora ili mobitela. Nisu se rodili i nisu išli u školu u doba 2. svjetskog rata. Ali su ipak dovoljno stari da se ne mogu sjetiti kako im se zvao učitelj. Nastava je bila 6 dana u tjednu, od ponedjeljka do subote. Predmeti su bili slični našima osim što su npr. imali i ručni rad. Sva su djeca bila dobro odgojena i nije bilo potrebe za kaznenim i disciplinskim mjerama. Nisu imali organiziranu školsku prehranu, nego je svatko od kuće nosio nešto za jelo (marendu). Iako su, po današnjim mjerilima, imali puno manje nego mi danas, živjeli su sretno i bila su sretna djeca.

Dominik Čeović, 8.b

ABAK SE MORAO ZNATI

Škola je živi organizam i ima mobilizacijsku snagu kvalitativnih promjena u znanju i tehnološko-tehničkom razvoju. U svojem povijesnom nasljeđu ostavila je dinamičan organizacijski i praktični trag u razvoju od pedagoških procesa do društveno-političkih i ekonomskih struktura. Obilježja škole su izraz kulturno-civilizacijske situacije što govori kako se mijenjala, a svako vrijeme je imalo svoju posebnost i prepoznatljivost. Razgovorom sa starijima opisat ćemo organizacijski, pedagoški i kulturni aspekt škole prije 60-ak godina.

1. Sjećanje na djetinjstvo, opišite!

Sjećam se da sam prije nego što sam išo u školu igrao sa djecom po selu i da sam bio sretan.

2. Sjećanja na Pučku školu, opišite! Posebno nas zanima škola u 2. svjetskom ratu!

Prvo polugodište sam išo u školu u Pridvorje, svako jutro pješke starim putem, tega se sjećam. Onda se na polugodištu otvorila ova škola tu u selu i nastavio do 4. razreda. Onda ope 4 razreda išo u Pridvorje. Sjećam se da sam išo na pašu kad sam bio mali, nije bilo struje, nije bilo asfalta u selu, nije bilo vode – vodovoda, moreš pisat roman.

3. Tko je bio Vaš učitelj?

Učiteljica je prvo bila Ane Mijanović, pa onda Marija Mijan, pa bio Pero Rakidžija.

4. Kada je počinjala nastava i do kada je trajala?

Počinjala je u osam i mala trajala do podne, a velika je završavala ovako ko l vama, u l po.

5. Koje ste predmete učili?

Imo sam predmete ko vi sad, Matematiku, abak se morao znati, Hrvatski... Samo sam od 3. razreda počeo učiti ćirilicu, Engleski smo počinjali u petome, Kemiju i Fiziku u 7. ko i sad. Tjelesni, muzički... Mi smo imali i domaćinstvo.

Pisali smo latinicom i ćirilicom, svega je bilo

6. Je li bilo darivanja knjiga od strane uprave škole?

Ne, kupovo si.

7. Opišite predmet Domaćinstvo!

Bilo je učenje posla. Ženske su vezle, plele... A muški su čistili, kopali... To ti je bilo domaćinstvo.

8. Koji ste predmet najviše voljeli ?

Mmm, pa tjelesni normalno.

9. Je su li razredi bili miješani – djevojčice i dječaci ?

Bili su miješani po 2 razreda skupa, ovi mali su svi bili skupa 4 razreda, a ovi 5., 6., 7. i 8. po dva zajedno 5. i 6.razred pa onda 7. i 8. razred

10. Koliko Vas je bilo u razredu?

Ođe nas je bilo 20, nisu svi došli do 8., neki su padali, a 7. i 8. nije bio obavezan pa neki nisu ni išli.

11. Koje su bile odgojne metode? Je li bilo kazna?

Bogati, prvo je bilo da pružiš ruke pa štapom po rukama, pa je stavio golokuda iza table, tabla je bila na tronošcu, nije ko sad na zidu, i klečo na njemu

12. Disciplina u razredu, opišite!

Au, kako koji učitelj, ali bilo ih je teških. Nije niko do pisnut

13. Što je bilo za marendu?

Što si donio izdoma. A bilo je na početku što su nam ođe davali nekakav žuti sir i mlijeko u prahu, a kasnije u Pridvorju nije tega više bilo i moro si nosit izdoma.

14. Jeste li bili sretni kao djeca?

A jesam, normalno. Trči, igraju, vazda si griješio.

15. Koliko ste vremena učili za školu?

Malo. Nisam učio nego malo, što pročitaj i ajde na ploču.

16. Poruka za današnju školsku djecu!

Trebate učiti, jer danas ko ne uči ne može lijepo živiti i raditi ono što voli.

Miho (Mijo) Radin- djed je suvremen i u tijeku s modernizacijom. Zahvaljujem mu na ugodnom razgovoru!

Životne priče

Ne bilo kakve priče, već priče naših djedova i baka iz Doma za starije u Konavlima. Zahvaljujemo Ravnateljici Luci Pušić i svim suradnicima što su nas međugeneracijski približili- naši stari i naša djeca. Bogatstvo iskustva i ljubav su dio ovih životnih priča. A mi ih pričamo da se ne zaboravi.

Badnji dan u Konavlima

O običajima Badnjeg dana priča nam teta Marija i kaže:

„Svaki trenutak tog dana mi se zasjekao duboko u moje srce i pamćenje“. Mi smo se ko đeca jako radovali Badnjem danu iako se toga dana nije pila kafa s mlijekom, nego od domaćeg ječma jer je post, a jele su se prikle ili priganice spravljene na domaćem freškom ulju od kojih je mirisalo cijelo selo. Kuću smo kitili lovorikama i bršljanom, kako je u kojem selu bio običaj. Na Mikulićima, đe sam rođena, običaj je kititi bršljanom s bobicama, a u Čilipima đe sam se poslije udala se kiti samo lovorikom, bez

Tete Marija u konavoskoj nošnji

bršljana. Svako selo ima svoje običaje, ali glavno je da se okite i vrata i prozori pa onda đeca gledaju u koga je ljepše. Prije kićenja se kuća morala temeljito očistiti, a i iza se svo smeće moralo izbaciti prije zalaska sunca, prisjeća se tete Marija. Najzanimljiviji dio Badnjeg dana je unošenje samog Badnjaka u kuću. Od hratsova drva ili masline se pošega jedna debela cjepanica, a uz nju idu male cjepanice, tzv. cjepanice veselice i njih se stavi koliko je muških glava u kući. Od bršljana, lovorike i masline se napravi kao kušin i na to ga se polaže. Sa strane se stavlja žmuo krštene vode s grančicom somine, žmuo vina, žmuo pšenice i skandalet sa žeravom (zdjela s rupicama i poklopcom). Badnjak se u kuću unosi na način da se kuca na vrata i pozdravlja s riječima „Dobarveče, nazdravlje vam Badnje večer“, a ukućani odgovaraju: „I vama sutra Božić“. Nakon što ga se unese, Badnjak se slaže na već opisani način i škropi ga se krštenom vodom, vinom i posipa pšenicom uz riječi: „Ja tebe pšenicom i vinom, a ti mene gojem i mirom“. Na žeravu u skandaletu se stavi tamjan i pokadi se Badnjak pa prostorija u kojoj se nalaze ljudi, a najdraži dio nama đeci je bio ić po kući da jedno dijete nosi krštenu vodu, a drugo tamjan i od sobe do sobe blagoslivljat uz molitvu, čak smo znali poč i do štale, s osmjehom se prisjeća tete Marija. Nakon toga se svi vraćaju u kuću na molitvu, prvo se moli krunica pa letanije, a potom se svi prekrstimo krštenom vodom i napijemo po gutljaj vina. Kad se cijeli obred završi puca se iz puške, a uz Badnjak se pripali jedna svijeća koja gori sve do Vodokršta do kad se Badnjak u kući i drži. Na Vodokršte se moli Boga, blagoslovi i Badnjak se naloži u vatru.

Za Badnje večer se jede juha od bakajara s rizima i bakajar na bijelo s krtolom. Bakajar bude dobro izgnječen i posut česnom i petrusinom. Nakon toga bi se odmorili pa na ponoćku, a potom čestitavanje od kuće do kuće uz božićne pjesme. Kolendare bi u kućama na trpezama dočekivala svinjska glava, kobasice i kaštradina koja se kuhala cijeli dan da se imaju čime potratat.

Na Božićno jutro misa je bila u 10 ura. Doma se kuhala zelena menestra na juhi na kojoj se juče kuhalo meso. Začinjalo bi se debelom masti koja se sastojala od tri jednaka dijela sala, loja i maslinovog ulja. Menestra se obavezno sastojala od tri vrste kupusa: raštan, verza i glavati. Božić je bio lijepi i svečani dan koji je sa sobom nosio pjesmu, bal i čestitanje, a meni je u sjećanju osto ko najljepši dan u godini moje mladosti.

KONAVOKE U DIRU

Dubrovčani o „pjaci“

U zaleđu Dubrovnika nalazi se plodno i bogato Konavosko polje. Konavljani su odvajkada išli konjima i magarcima na dubrovačku „pjacu“. Mnogi lijepi „bokuni“ su završili na goparskim trpezama.

Intervju s Perom Šutalom koji je živio ispod svete Marije

On nam priča sljedeće: 60-ih godina na pjaci je bilo 40-50 banaka. Bilo je nešto preprodavača koji su prodavali ananas i banane, ali većina su bili domaći proizvođači. Za bancima su bili ljudi s Konala, iz Primorja i s Osojnika, s otoka, s Pelješca, iz Rijeke dubrovačke, Župe i Brgata. Bilo ih je nešto i s Hvara što su prodavali ulje ružmarina i lavande. Čak ih je bilo što su dolazili iz Trebinja i Užica prodavati kajmak i sir. Okolo je bilo puno prehrambenih trgovina. Baba se sjeća neke što su se zvale „Budućnost“ i „Rudine“. Kruh je u grad stizao iz Dubrovkinje 3 puta ujutro (u 5, 7 i 10) i jednom popodne (oko 4). Iz Konavala su robu nosili vozilima do Ploča i onda bi prenijeli do pjace na karićima. Iz Župe i s Brgata dolazili su na tovarima koje bi vezali iza Revelina dok ne završe s prodajom na pjaci. Sočani bi se spustili na tovarima u Rijeku dubrovačku i onda bi se barkom prebacili na Batalu te se ukrkali na tramvaj do Grada. Ljudi iz Rijeke dolazili su autobusima. Na placi se moglo naći svo sezonsko povrće i voće koje je uspijevalo na našem podneblju i donosilo se na karićima. Poneko je prodavao domaće sireve i suho meso. Vino se uopće nije prodavalo, tek poneko ocat. S Osojnika donosilo se mlijeko u aluminijskim bročicama od 10 litara, i sir, i prodavalo se čak i po kućama. Mlijeko je također dolazilo na pjacu iz Župe. Mlječke su imale najbolje grožđe. Konavoke su bile jako dobri trgovci. U 12 bi se ono što se nije moglo prodat davalo po jeftinijim cijenama. Toga je bilo jako malo jer bi se više manje sve prodalo. Ljudi su znali ocijeniti količinu robe koju će donijeti na pjacu za prodaju.

Cijena je ovisila o kvaliteti. Ljudima nije bilo problem dati dva dinara više za bolju robu, iako, tada je sve bilo kvalitetno. Za ono vrijeme to su bile normalne cijene, ali su bili proizvodi kakve danas više nemamo. Baba se ne sjeća baš nečega s pjace što bi izdvojila po cijeni, ali općenito od namirnica je najskuplja bila riba i meso.

Pjaca je bila bogatija, urednija, veselija i sve što se prodavalo bilo je freško. Grad je do rata bio centar. Sve najbolje je odlazilo na gradsku pjacu, u Gružu je bila slabija ponuda. Unutar zidina se sve moglo kupiti, to danas najviše fali onima koji su ostali živjeti u Starom gradu.

Najviše fali taj šušur na pjaci i beskonačan izbor visokokvalitetnih proizvoda kojih danas više nemamo.

Baba se sjeća oriđinala Pera Posra, ne zna zašto su ga tako zvali. Pio je malo crno (dec vina), ali samo ako netko časti. Bio je i neki čovjek kojeg su mulci zvali Šipak, on je inače čistio cipele na Pilama. Također Mato Mali, dijete nekog vlastelina, koji je nosio i prodavao novine. Ja se sjećam da je neki čovjek po imenu Salko točno u podne bacao kantu kukuruza za golubove na pjacu.

Zahvaljujemo gospodaru Peru,

Andrej Dragić, 7.a.

ŠTO JE ZNAČIO SAJAM NA MRCINAMA?

Suradnja i poštovanje ljudi svih narodnosti,
sve je to bio sajam na Mrcinama do Drugog svjetskog rata

Selo Mrcine , današnja Dubravka, smjestilo se na najjužnijoj točki Hrvatske, u Konavlima. Konavle su oduvijek bile bogat kraj, a Konavljani ponosan narod koji je stoljećima uspio sačuvati svoje tradicionalne običaje, bogato kulturno nasljeđe i jezik. Smještaj Mrcina bio je povoljan za poljoprivredu jer je to područje bogato vodom koja se s brda spušta u Konavosko polje ili kako bi Konavljani rekli u „poje“. Konavljani su bili vrijedni i radišni ljudi pa su proizvodili mnoga dobra. Zbog svog položaja na graničnom području s Hercegovinom, Mrcine su bile poznate po pograničnom sajmu. Tu se sastajalo, dogovaralo, razmjenjivalo dobra, upoznavalo i zabavljalo sve do Drugog svjetskog rata. Evo zapis gđe Marije Macan koja je razgovarala s gospodarom Nikom Pušićem: „Održavan je svake nedjelje ili subote. Dolazili su Hercegovci, Crnogorci i naši Konavljani (iz svih konavoskih sela i okolice). Bio je to sajam životinja: krave, koze, ovce, konji, magarad, jarići, svinje, kokoši, pilići....

Selo Mrcine

Bilo je raznoga sezonskog voća i povrća za prodaju. Donosilo se na konjima i magarcima u sepetima i košicima. Kovači Mišići su donosili svoje kovane uratke. Drvene palice za dikele, motike , vile, malj i ostali alat koji je trebao u polju, također se našao na prodajina sajmu. Konavoski bačvari donosili su bačve za vino, rakiju i ocat. Izrađivali su od košće drvene obruče kojima su se opasavale bačve da mogu držati vino rakiju i ocat. U Mrcinama su bile četiri krčme. Ivo (Ićo) Đuraš, u svojoj kući – iza II.svjetskog rata, Stane Grmoljez po narudžbi i hrana Pave Radić, Cvijeta Đuraš- butiga i krčma.

Neki ljudi su donosili svoje rukotvorine, lule- izrađivao ih je Petar Pušić iz Dunava. Rodio se prije 1900.godine. Samouki ljudi koji su izrađivali konavoske opanke od volove kože (kad se odere koža od vola, izrezali bi je, koža bi se izvrnula, nabadala kao bi se mogla prišiti tela- oputa se provodila kroz te rupice te se oputom vezivalo za telu koja je bila gornji dio opanaka). To su bili svečani opanci.Iz Trebinja je dovozili s karom i konjima, a prije su možda bili volovi. Pravili su se i rakijske kačule za peć rakiju.

Mala kuća te su ljudi pili na nogama. Prodavale su se i male knjižice- pjesmarice, zatim riža, kava, pasta.... Došli su i guslari te su pjevali starinske pjesme uz ostale i o dunavskom junaku Božuru Lasiću. On se borio protiv dubrovačke vlastele Nika i Meda Pucića. Božur je izbjegao u BiH zbog toga što se odupro nepravdi, jer mu vlastela nije dala proširiti kuću. Vlastela je nabacila danak na seljačku zemlju. Carevi panduri progonili su seljake, ubirali namet koji je kmetu bio određen. Carevi panduribili su vojska za vrijeme Austro Ugarske Monarhije. Vlastela je bila pod zaštitom države. Božur je imao svoje jatake u BiH (zapadno od Sarajeva) u Travniku.

Zbog njegove buntovnosti , pravedne, dubrovačka vlastela bojala ga se. Božur Lasić bio je hajduk. U Konavlima suradnici Božura Lasića bili su Milković Luka iz Mrcina , Magud iz Bačeva Dola, Alamat iz Zastolja, Niko Švago iz Vodovađe. Božur Lasić je razbio bačve u kojima je bilo vlastelinsko vino koje su carevi panduri ubrali od Konavljana. Htio je ubiti Nika i Meda Pucića. Atentat nije uspio.

Ovo što sam dao do znanja ja nisam vidio niti doživio, ali se pričalo među konavoskim ljudima, a meni je pričao moj djed Niko Pušić (Jozo) rođen 1879.godine.

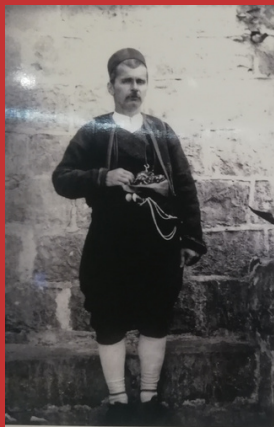
Za vrijeme sajma nije se plaćala carina ili neka druga dadžbina.

Sajam je trajao cijeli dan. Nakon prodaje ljudi su se častili u krčmama.

Gospodin Niko Pušić ovo je ispričao po svom sjećanju, a njemu su pričali stariji ljudi iz sela i njegov djed i otac.

Zahvaljujemo gospodar Niku Pušiću na ovoj mudroj prisposobi. Posebno hvala našoj umirovljenoj učiteljici Mariji Macan.

Lucija Đuraš, 5.a.

Vuko Klaić (1851.-1925.)

U vrijeme njegove mladosti došlo je do razvoja fotografskih tehnika koje su komercijalizirale fotografski obrt, pa su se imućniji pojedinci počeli baviti fotografijom. Vuko je zaslužan za prihvaćanje ovoga medija u Konavlima, a njegovi uradci vrijedan su doprinos poznavanju povijesti dubrovačke fotografske baštine.

Sveti Vlaho

Konavljani „odvazda“Parcu u procesiji
Išlo se pješke, ali uvijek svetom Vlahu isprositi pomoć i milost.
Zahvaljujemo našoj dragoj Nini Bokarici i njezinoj obitelji na starim fotografijama.
Živio sveti Vlaho!

Sveti Antun

SAMOSTAN U PRIDVORJU

Samostan u Pridvorju je središte Konavala u duhovnom, kulturnom i društvenom pogledu. Posebno je to izraženo za festu sv. Antuna. U stara vremena ljudi iz daleka kao iz sela Vitaljina išli su bosu činiti zavjet sv. Antunu. Pješačili su do 40 km. Kako bi se ta tradicija zadržala nabavili smo slike od naše učenice Mihaele Mihatović i gospara Vlaha Muja. Zahvaljujemo im na tome.

Putovanje je san, zar ne?

Zračna luka Ruđer Bošković je simbol Konavala, jer je othranila mnoge obitelji

Zračna luka Ruđer Bošković je jedna od devet zračnih luka u Republici Hrvatskoj. Nakon Zračne luke Franjo Tuđman i Zračne luke Split, treća je najprometnija zračna luka u Hrvatskoj. Nalazi se u Konavlima, u mjestu Čilipi, 22 kilometra udaljena od Dubrovnika. Nosi ime hrvatskog matematičara, astronoma, geodeta, fizičara, pjesnika i filozofa Ruđera Boškovića rođenog u Dubrovniku.

POVIJEST

Prvotno je izgrađena 1936. godine u Grudi sa skromnim navigacijskim telekomunikacijskim sredstvima, a letovi su na ovoj lokaciji trajali do početka jesenskih kiša kada bi rijeka Ljuta preplavila pistu.

PRONAŠLI SMO ZA VAS

Poplutalo Konavosko polje i stari aerodrom 1953. godine, a s poljem je i ovaj DC 3 ostao pod vodom, stoji u opisu fotografije koja je objavljena u Facebook grupi Dubrovnik nekad.

MOŽETE LI ZAMISLITI KOLIKO NAM RAZLIČITIH KULTURA I OSOBA DOLAZI ZRAČNOM LUKOM

Na današnjoj lokaciji u Čilipima, 1962. godine izgrađena je moderna zračna luka s naprednom tehnologijom koja je svake godine bilježila sve veći rast broja letova i putnika. 1987. godine ostvaren je rekord od 1 460 354 putnika.

Aerodrom na Grudi 1936.

Nakon što je probijen kanal koji izlazi ispod Popovića na plažu Pasjača, plutanja više nije bilo. Ipak tek izgradnjom današnje piste u Čilipima u svibnju 1962, pista je postala sigurna za slijetanje u svim uvjetima.

Aerodrom u Čilipima 1962,

OBNOVA I IZGRADNJA

Tijekom Domovinskog rata zračna je luka je u potpunosti razorena, a imovina (oprema i signalizacija) opljačkana.

Nakon oslobođenja dubrovačkog područja u listopadu 1992. godine zračna je luka osposobljena za promet, te je unatoč razorenoj i opljačkanoj pristanišnoj zgradi otvorena 10. prosinca 1992. slijetanjem zrakoplova pristiglog iz Zagreba. Rekonstrukcija devastirane aerodromske infrastrukture trajala je godinama nakon rata, a obnovu je pratio i porast prometa. Prvi milijuntni putnik u samostalnoj i nezavisnoj Hrvatskoj u Zračnoj luci Dubrovnik je dočekan 2005. godine.

Gradnja i rekonstrukcija putničkog terminal bili su tehnički i organizacijski vrlo složeni. Zgrada "A" puštena je u promet 2006. godine, putnički terminal "B" 2010. godine, te putnički terminal "C" 2017. godine.

TEHNIČKI PODACI

- nalazi se na nadmorskoj visini od 161m
- uzletno-slijetna staza (pista) duga je 3300 m
- ima 26 parkirnih pozicija za zrakoplove
- glavni terminal za dolazak i odlazak putnika se sastoji od putničke zgrade "B" - dolasci i putničke zgrade "C" - odlasci
- terminal za opće i poslovno zrakoplovstvo kapaciteta 19 zrakoplova
- zapošljava oko 400 stalnih i 270 sezonskih radnika

ZANIMLJIVOSTI

- u sklopu Zračne luke Ruđer Bošković nalazi se jedinstvena speleološka i turistička atrakcija Đurovića špilja krškog podrijetla, smještena ispod uzletišta i pristanišne zgrade
- vrtove dubrovačke zračne luke uz mnoge autohtone vrste biljnih vrsta krasi i maslinik s oko 150 stabala maslina koje su zaposlenici Zračne luke posadili nakon okupacije te svake godine dobivaju ekstra djevičansko maslinovo ulje
- svake godine na uzletno-slijetnoj stazi održava se polumaraton Runway run u kojem sudjeluju domaći i strani trkači

Tkanje za najmlađe – radionice za djecu u Zavičajnom muzeju Konavala

Dječje radionice tkanja u Zavičajnom muzeju Konavala počeli smo održavati 2022. godine u sklopu našeg muzejskog programa Ljeto u muzeju. Jednom tjedno u trajanju od dva školska sata, tijekom ljetnih praznika održano je sveukupno osam radionica na kojima su se polaznici, mahom predškolske i niže osnovnoškolske dobi, upoznali s osnovama tkanja na drvenim okvirima.

Tkanje je tehnika koja uključuje dvije vrste pređe, osnovu i potku. Niti koje se protežu uzduž tkanine čine osnovu, a poprečne niti potku. Kao jedna od tradicionalnih tehnika izrade tekstila čini važan dio konavoskog kulturnog nasljeđa, što je uopće i bio povod za organiziranje ove vrste radionice za djecu. No, umjesto na tkalačkim stanovima na kojima se tradicionalno tkalo, polaznici radionice tehniku tkanja prakticirali su na drvenim okvirima koje su naučili pripremiti za tkanje, a koristili su stare odbačene okvire za slike različitih veličina i tako im dali novu funkciju i vrijednost.

Polaznici su pripremili svoje okvire za tkanje tako da su prvo na gornju i donju letvicu okvira grafičkom olovkom obilježili točke u liniji u razmaku od jednog centimetra te su na obilježena mjesta čekićem prikucali čavliće. Čavlići služe za snovanje, odnosno za pripremu osnove za tkanje koju su polaznici izvodili debljim pamučnim koncem. Namatanjem konca naizmjenično oko čavlića na gornjoj i donjoj letvici, niti se paralelno raspoređuju unutar okvira i tako nastaje osnova tkanja. Nakon izrade osnove uslijedila je izrada potke odnosno preplitanje niti pređe cijelom širinom osnove. Prstima ili pomoću drvenog štapića podiže se svaka druga nit osnove te se provlači nit potke i na taj način nastaje tkanje.

Ovakva osnovna vrsta tkanja je najjednostavnija i naziva se platneni vez, a polaznici radionica su je vrlo brzo savladali. Iako je sam početak imao svoje izazove, vremenom je kvaliteta izrade rasla i polaznici su počeli izrađivati guste i čvrste tkanine, ukrasne predmete poput malih tapiserija, zidnih ukrasa i ukrasa za stol, koje su učvršćivali vezivanjem čvorića po dvije niti osnove

Za izradu tkanja koristili su najčešće raznobojnu vunu od koje se u tradicijskim Konavlima radila sva zimska odijela i pregače, torbe i torbice, vreće mlinarice i bisage, no povremeno su reciklirali i stare pamučne majice izrezujući ih na trake kako bi pomoću njih tkali. Posebno je bilo zanimljivo iskušati se u tkanju s elektronskim žicama i kablovima kao otpadnim materijalom.

Uz praktični dio tkanja osnovnog platnenog veza polaznici radionica uče i o bogatoj tekstilnoj ostavštini tradicijskih Konavala. Naučili su sve o sirovinama za tkanje, o vuni, lanu, konoplji, žukvi i procesima izrade pređe, utvrdili su da su se tkanjem bavile tkalje specijalizirane za određena tkanja te da se tkanje izvodilo na horizontalnim tkalačkim stanovima. Naučili su da su se tkala platna za košulje, pregače, pasove i kurdelice, torbe i torbice, a u našem muzejskom postavu redovno su pronalazili inspiraciju za svoja tkanja, bilo u bojama, obliku ili ukrasima.

S obzirom da su radionice tkanja za najmlađe izazvale veliko zanimanje kod djece, program smo nastavili održavati i tijekom cijele školske godine 2022./2023. tijekom ljetnih praznika, a nastavljamo redovno i u ovoj školskoj godini: subotom ujutro u Zavičajnom muzeju Konavala mali tkalci vrijedno tkaju.

DIKELA

Dikela je ono oruđe koje ima 2 roga, rekao bih da je treći otpao, i ona radi pravi posao. Dosta ljudi dikelu miješa s motikom, ali za nas Konavljane to je, što bi se reklo, nebo-zemlja. Dikela je, u ono doba, radila posao kakav radi današnji traktor. Glavna razlika između dikele i motike je njihova svrha. Dikela je oruđe koje se koristi za grubu obradu zemlje. Njome se zemlja prevrće, kopa i, između ostalog, obrađuje. Motika je skroz različita. Ona služi za kopanje u fino. Kad je nešto neravno, s njome se poravna... Dikela se prije kovala u kovača. U ono vrijeme bilo ih je dosta, a sad, skoro niđe. Možeš nekog pravog kovača naći tu i tamo, ali ne rade oni kako su oni prije. Danas se dikela normalno, za male pare, kupi u Peveca ili u Kapetanića. Mi prije nismo mogli. Ostalo oruđe koje bih ja spomenuo su vile i kosijer. Vile služe na nosit veliku količinu trave ili nekakvog sijena. Kad se što god pali, uzmu se vile, nagrabi se materijal i stavi se u vatru. Kosijer je, po meni, alat zlata vrijedan. Ima svrhu pile, ali je lakši za rukovanje. Kad ideš kroz kakvu šikaru, uzmeš kosijer i presiječeš draču. Njome se može koristit svako, ali opet treba pazit, jer je oštra.

Intervju sa dedom Mihom, **Miho Radin 8.b**

KONAVOSKA LEGENDA

To sam slušao tamo poviše Pridvorja- a nijesam vidio, samo sam čuo, zovu se Crljane stijene, tamo je put kud se ide na Mihiniće na voz preko brda - i onda da je jedan čovjek s Kune išao u Cavtat da kupi žita i da je tu našao vilu ,da se zaputila u trnju i da ga ona pitala đe ide, a on reče da ide u Cavtat kupit žita. A ona mu rekla :

ako me otpustiš, a da mi ni jednu dlaku ne prekineš, ti se povратиš kući, ne treba ti kupovati žita.

On nju otputo i nije prekinuo ni jednu dlaku.

On došao doma i našao žito. Ta je kuća i danas živa ,Obradova . Ta se kuća još do danas nije dijelila i tu vazda svega ima. Ako niđe ne rodi, u njih je vazda rodilo.

Andrej Dragić, 7.a

MASLINA

Moja familija i susjedi radije rade, nego imaju libro u rukama. Na ovoj slici melju se masline, došao je jedan financijer pregledat koliko se samljelo, koliko se daje uja (udio u ulju). Naš čovjek drži bocu rakije da financijera malo podmiti.

Petra Šapro 8.a

HRT u posjeti najjužnijoj školi u Hrvatskoj

Novinarka Sunčica Findak koja u nedjeljnom Dnevniku na Hrvatskoj radio televiziji uređuje rubriku I mi idemo u školu 9. listopada 2023. posjetila je našu školu.

Televizijska ekipa na samom ulazu osjetila je da škola njeguje tradiciju Konavala, prenosi djeci i mladima ljepote i ljudske vrednote kraja u kojem žive. U tv prilogu sudjelovali su učenici 4.a razreda i učiteljica Maja Bušković, učenici polaznici izvannastavne aktivnosti Vezilje s voditeljicom i profesoricom povijesti Marom Prlendom. Oni su pokazali kako se brinu o školskom vrtu te kako uzgajaju bube i proizvode svilu. Nastavak razgovora bio je vezan za izradu konavoskog veza kojeg učenice viših razreda naše škole vrijedno uče. Ravnateljica škole Zdenka Pivčić novinarku je upoznala sa radom i zanimljivostima najjužnije škole u Republici Hrvatskoj. Posebno zanimljiv bio je dio priloga iz PŠ Dubravka i PŠ Popovići. Učenici iz Dubravke u kombiniranom odjeljenju s učiteljicom Petrom Kesovija pokazali su kako znaju igrati na boče, a bogatsvo plodova jeseni sakupljaju i bilježe u bakinjoj kuharici. U Popovićima su dva učenika također u kombiniranom odjeljenju 2. i 4. razreda sa učiteljicom Barbarom Astić. Oni su pokazali kako mala škola može imati velike uspjehe i ostvariti zanimljive aktivnosti. „ Bravo za sve učiteljice i učenike u ovim školama, jer toliko pozitivne energije već dugo nismo osjetili“ riječi su autorice priloga Sunčice Findak. Nama ostaju kao lijepa uspomena i poticaj za daljnji rad.

U OŠ Gruda realiziran projekt - ugradnja dizalice topline

U Osnovnoj školi Gruda tijekom jeseni 2023. je ugrađen novi sustav grijanja, dizalica topline. Riječ je, naime, o projektu koji je Osnovna škola Gruda prijavila na Javni poziv Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti koji se odnosio na poticanje obnovljivih izvora energije. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 201.329,89 eura. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti sufinancirao je ovu investiciju u iznosu od 140.291,83 eura, a Dubrovačko-neretvanska županija s 51.038,06 eura. Rok za dovršetak ove investicije iznosio je sto kalendarskih dana.

U palači Ranjina 28. rujna 2023. upriličeno je potpisivanje ugovora s izvođačem radova na ugradnji dizalice topline u dvorani Osnovne škole Gruda. Ugovor su potpisali ravnateljica škole Zdenka Pivčić i predstavnik tvrtke Vertron iz Splita koja je izvodila radove. Potpisivanju ugovora nazočili su i župan Nikola Dobroslavić, pročelnica Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu i sport Jelena Dadić Račić i zamjenik pročelnice Upravnog odjela za poslove Župana i Županijske skupštine Maro Hađija.

Dizalica topline je smještena u postojeću kotlovnicu tj zamijenila je dosadašnji sustav grijanja na lož ulje. Ugradnjom dizalice topline postiže se energetska neovisnost, a riječ je o relativno novom i iznimno učinkovitom proizvodu koji je namijenjen grijanju i pripremi tople vode. Za svoj rad koriste raspoložive, besplatne i obnovljive izvore energije. Podsjećamo da je Osnovna škola Gruda nedavno energetske obnovljena, tako da je ovo samo nastavak provođenja tzv. zelenih projekata.

Lektira na kreativan način

Učitelji OŠ Gruda ne žele da se lektira svede na prepisivanje kratkih sadržaja s Interneta, bez pravog doživljaja riječi, pjesničkih slika, motiva i stilskih figura te rade lektiru „alternativno“ - drugačije. Neka djela govore za sebe.

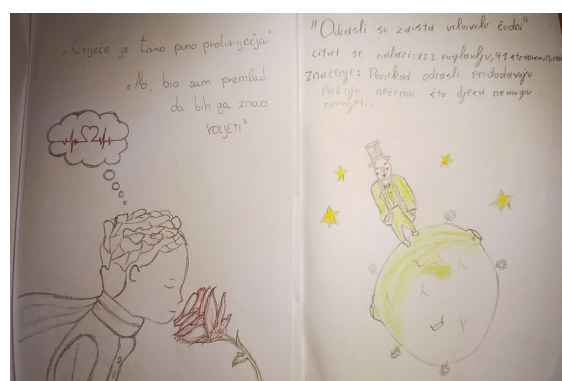
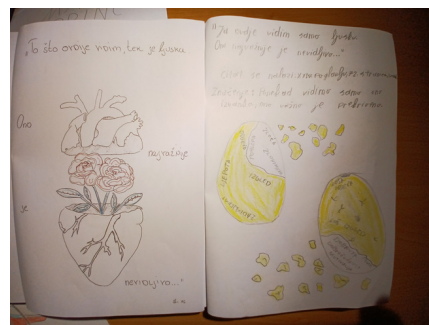

Malo drugačija obrada književnoga djela za cjelovito čitanje

Učenici 6-ih razreda interpretaciju književnoga djela Trojica u Trnju Pavla Pavličića ove školske godine odradili su malo drugačije. Na starim majicama jedan dio razreda izradio je naslovnicu djela, drugi dio karakterizaciju glavnih likova, a treći pozivnicu za kazališnu predstavu. Učenici su uživali u skupnim radovima te su ih uspješno prezentirali pred svojim kolegama.

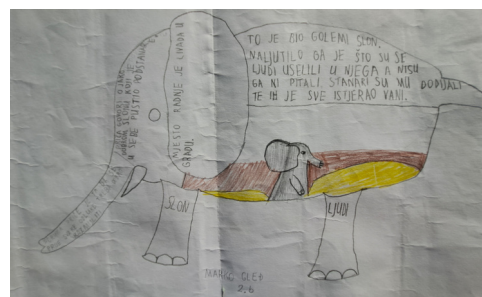
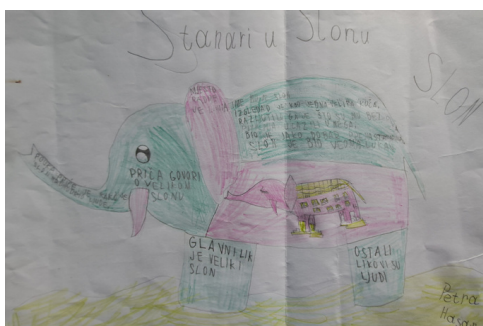
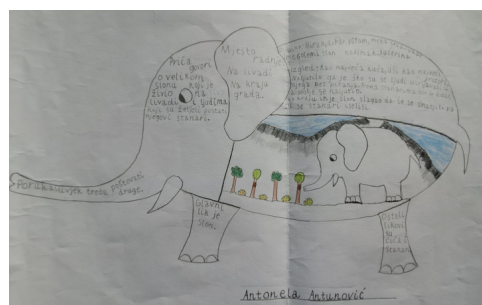
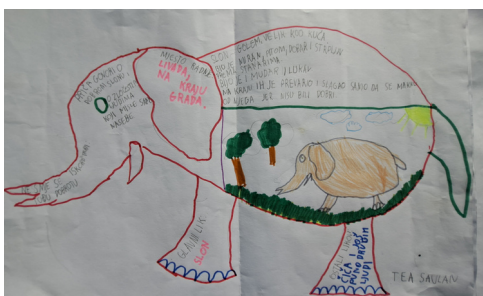
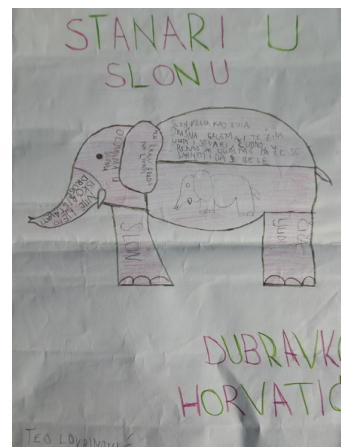
Učenici 8-ih razreda kao književno djelo za cjelovito čitanje interpretirali su djelo Mali princ Antoinea de Saint-Exupérya. Učenici su u ovoj modernoj bajci pronalazili izreke koje su im se svidjele, ilustrirali su ih te objasnili kada su izrečene, koje je njihovo značenje, te zašto su baš njih odabrali. Nastale su cijele male ilustrirane knjižice, a sami učenici su pokazali izniman interes za ovakav oblik obrade književnoga djela za cjelovito čitanje.

Lektira Stanari u slonu, Dubravko Horvatić

Bilješke tijekom i za vrijeme čitanja.
Pripremi list iz svoje mape. Nacrtaj slona i podijeli ga na 7 dijelova.
U svaki dio odgovori na jedno od pitanja.

1. U prvu nogu napiši tko je glavni lik ?
2. U drugu nogu napiši koji su ostali likovi.
3. U surlu napiši poruku priče.
4. U glavu slona - O čemu priča govori .
5. U uho slona napiši mjesto radnje ove priče.
6. U gornji dio tijela slona osobine glavnog lika. (ime, nadimak, izgled, što ga je naljutilo, kako se ponašao prema stanarima, što je na kraju učinio)
7. U donji dio tijela slona - I sada živi u dalekom nekom kraju, i vjerovatno je još veći nego što je prije bio....Nacrtaj.

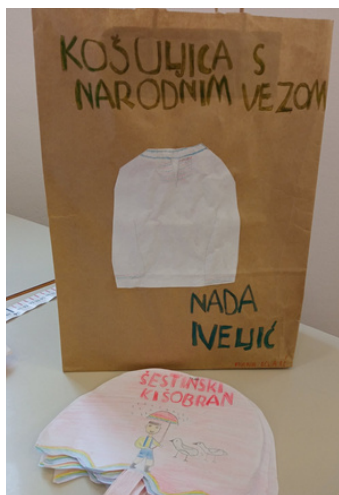

2.B
mentor:
Nikolina Zorović Kesovija

Učenici PŠ Popovići vole obrađivati lekturu na drugačiji način i predstavljati istu. Cilj takvih lektira je učenicima približiti lektirne naslove raznim kreativnim radovima i aktualizacijom teme. Na novi, zanimljivi način vježbaju jezično izražavanje i obavljaju različite zadatke. Učenica 3.r. za lekturu Šestinski kišobran koristila je papirnatu ukrašanu većicu na koju je s jedne strane napisala naziv djela i autora, a s druge bilješke o piscu. Unutar vrećice su predmeti koje povezuje s knjigom. Tako se u vrećici naslo licitarsko srce, slama, košulja, vlak i sl. Kada se prezentira izvlače se predmeti iz vrećice i objašnjava se razlog stavljanja u istu.

Također, tu je i slikovnica, koja je skraćena verzija knjige, a učenica ju je sama osmislila, ilustrirala i prepričala ukratko.

Ožujak smo obilježili kao Lovrakove dane kroz korelaciju većine predmeta. Na likovnoj kulturi učenici su crtali portret Mata Lovraka prema promatranju u crno bijeloj verziji. Njegovim djelima smo se odlučili posvetiti malo više. Izradili smo plakate kao umne mape te ih prezentirali jedni drugima. Sve radove smo ponosno izložili na panoe škole. Učenicima su najdraži online kvizovi koje radimo na kraju obrade da zaokružimo dan .

Malo drugačiji sati lektire!

Naši petaši i sedmaši imali su priliku prezentirati pročitane lektire na malo drugačiji način. Knjiga o džungli našla se na majicama i u stripu, a Charlie i tvornica čokolade uspješno je „spakirana“ u papirnate vrećice. Sedmi be izrađivao je likove iz Kronika iz Narnije.

Učenici 5.a Charlija su predstavili vrećicom iznenađenja: iza zanimljivo oslikanih vrećica skrivalo se deset predmeta vezanih uz djelo.

Našlo se tu svega: daljinskih upravljača, žvakaćih guma i bombona, liftova, sunčanih naočala... i naravno, puno, puno čokolade. Nakon predstavljanja svi su počastili jestivim predmetima.

Učenici 5.b svoju kreativnost izrazili su oslikavanjem majice u duhu Knjige o džungli i crtanjem stripa vezanog uz jedan sadržaj iz djela. Glavni likovi postali su tigar, medvjed, crna pantera, vuk, dječak Mowgli...

Bijela Vještica pobjegla je iz Narnije u učionicu 7.b

4.A, mentor: Maja Bušković

Božićne radionice

CYBERBULLYING „TRATINČICE“

Rastu, ali kao da su napuštene, zaboravljene. Slika je preuzeta s interneta, jer nitko ne ide u Konavosko polje. Zbog toga je slika crno bijela, iz sjećanja naših starijih. Možda su i one u procesu „cyberbullyinga“. Priroda se buni protiv zagađenosti zraka, onečišćenja voda, zapuštenog okoliša i nekontrolirano bačenog smeća u okoliš.

OSMAŠI O GLOBALNOJ BUDUĆNOSTI

Pošto me tema zaintrigirala razgovarala sam sa osmašima. Prvo pitanje bilo je : „Jesu li lajkovi zamijenili osmijeh i zagrljaj?“ Njihov odgovor jest : da, zamijenili su ono ljudsko u društvu odgovorilo je 95% ispitanika. Kada je takvom stanje, jesmo li se zapitali zašto? Vjerojatno osmaši nisu, jer im to zapravo nije bitno koliko društveni ugled, renome, imidž. Postavljamo to pitanje odgovornima.

Drugo pitanje je : „Jesu li emotikoni zamijenili osjećaje? Odgovor osmaša je naravno da jesu (isto 90%), a videopozivi su zamijenili šetnju i dodir i druženje lice u lice... To je sve jedna velika ŠTETA. Većinom društvene mreže imaju velik udio u našem životu, ali nitko ne shvaća da ih to ne čini boljima, nego gorim osobama. Nekada je lijepo objaviti sliku na Instagramu, ali treba se znati kada, što, kako itd... Opsjednutost ljudi društvenim mrežama dovodi do smanjenja vremena za obitelj i prijatelje. Društvene mreže pogoduju nama tinejdžerima i zato su tako raširene. Apel ovog razmišljanja je: ograničite moć novca, odgojite odgovorne osobe i vratite nam naše lijepe obitelji koje zajedno jedu kokice i gledaju film. Treće pitanje odnosilo se na budućnost mladih kad su u pitanju društvene mreže, možda se izrodi i neka nova stvarnost? Slijedi iskaz „malih“ ljudi“, naše generacije Alfa: Antonio smatra kako će sve više ljudi postati ovisno o društvenim mrežama jer tehnologija brzo napreduje. Toni i Ivano se pak nadaju da će se potpuna vladavina društvenih mreža dogoditi u dalekoj budućnosti.

Nije nam rad usmjeren prema tratinčici, već je tratinčica simbol koji nas veže uz prirodu i igranje na livadama te pravljenja vijenaca od njih, a prava tema jest otuđeno društvo od prirode i samog čovjeka, uslijed dinamiziranja i intenziviranja uloge društvenih mreža

U razgovoru s pedagoginjom Anom, voditeljicom novinarske, birajući temu, ispričala mi je kako učenik iz Molunta nije znao kako izgleda procvjetali mjenduo (badem), već je tražio da mu pokaže sliku na Internetu. Internet je sada i vrt i livada i nogometno igralište i ...

Ljudi su danas ovisni o komentarima i lajkovima i bit će sve više iščitava budućnost drugi Toni. Nika to potvrđuje i dodaje kako se više ne obaziremo na okolinu i ljude u našim životima. Druga Nika upozorava na umjetnu inteligenciju što je dokaz dehumanizacije čovječanstva. Petar nadodaje da će u budućnosti biti uništena priroda i okoliš zbog toga jer je ljudima važnije dobiti lajk. Problem je, navodi Mateo, što ljudi ne vide što je važnije, a oni koji vide ne surfaju stalno. Petra ima oprečno mišljenje i vidi svjetliju budućnost jer i sada ima roditelja koji brane i oduzimaju mobitele, što podržava i Ana Marija. Mario će se pobrinuti jednom kad bude imao obitelj, animirati svoju djecu da pogledaju oko sebe i žive u skladu s prirodom. Karla vidi sivkastu budućnost prošaranu djecom na aplikacijama , što potvrđuje i Nika riječima: „Neki ljudi toliko su vezani za mobitel da ih ne zanima okolina. Helena sumira većinu mišljenja osmaša - „Ljudi su „navučeni“ na mobitele, a ne na okolinu.

Poanta vapaja je da smanjimo vrijeme provedeno na društvenim mrežama i očuvamo prirodu i okoliš! I poslušajte dužu verziju Louisa Armstronga " What wonderful world" s porukom još 1967.godine: veliki Satchmo govori da je svijet lijep jer ga je Bog stvorio čudesnim, a problem je što je čovjek učinio sa svijetom.

Martina Vidak, 7.a.

HRABROST JE GLAGOL , ZAR NE?

Moj prijatelj Slavonac

Skroman , tih, plemenit dječak, rastom mali, a srcem punim hrabrosti, ljubavi i strahopoštovanja. Trudi se u školi iako nije lako učiti i pomagati u kući. Došao je iz gorde Slavonije u nepoznato, njemu strano područje, ostavivši prijatelje i školu. I sada ih nosi u srcu. Ja osobno volim Slavoniju s njezinom glazbom i kulturnom baštinom. U srce diraju zvonki zvukovi tamburaša poput Zlatnih dukata . Posebno mi se sviđa pjesma „ Što te Sokol nije volio“: plakalo se tada, plače se i sada što te nema ... rekao si da ne diraju ravnicu, Bog je dao, nisu je uzeli....

Ovdje ćemo zastati i postaviti prvo pitanje Ivici: Slavonija- što ti znači?

Ozarena lica Ivica priča : Moja Slavonija je prekrasna. Ima puno žitnih polja . Ja sam doselio u Konavle iz okolice Vinkovaca, točnije iz malenog sela Marinaca koje se nalazi u blizini Nuštra. Moju Slavoniju krasi i ove rijeke Dunav, Vuka u Vukovaru , te Bosut u Vinkovcima. Moje selo na obroncima Fruške gore za mene je najljepše.

Često spominje pok. djeda hrvatskog branitelja i priča : „ Moj djed Ivica bio je hrvatski branitelj u Domovinskom ratu. U početku rata on i moj pradjed branili su naše selo. Djed je bio hrvatski policajac, a pradjed ispred Lovačkog društva „ Srndać“ odgasio je straže. Kada je moje selo 2.10.1991. okupirano, djed Ivica je bio na prvoj crti obrane u Nuštru, a pradjeda su zarobili i odveli u srpske logore Sremsku Mitrovicu i Stajicevo. Do kraja rata moj djed je bio u Nuštru, a kad je bila akcija Bljesak raspoređen je u Okučane, zapadnu Slavoniju. Poslije rata moj djed je i dalje bio u policiji do svoje smrti 2010.godine. Jako sam ponosan na njega i izabrao sam njegovu sliku za objavu (Nuštar, 1992.).

Ivica prolazi tešku kušnju pa tiho i ponizno govori o Konavlima: U Konavle sam došao prije 3,5 godine kada su se moji roditelji razveli kako bi se baka mogla brinuti za mene i brata. Sviđaju mi se Konavle zbog njihovih planina kako bih se mogao penjati po njima. Još više mi se sviđa Konavosko polje jer me podsjeća na Slavoniju. Sviđaju mi se i plaže. Rado pođemo na kupanje. U školi su me dobro prihvatili. Rado idem u nju. Najdraži predmeti su mi Geografija i Tjelesni.

U slobodno vrijeme igram se u dvorištu, pomažem djedu Zvonku oko koza i krava.

Moj zadatak je nahraniti patke i kokoši te ih uvečer zatvoriti u kokošinjac. Životinje i priroda su najdraži dio mog svijeta. Nema puno djece koja mogu izravno vidjeti kako koka nosi jaje, kako tele raste i sl. To je neprocjenjivo bogatstvo zato bih poručio svima: živite s prirodom i učite o njoj i, svakako, u školi se ponašajte primjereno i pratite nastavu pa će i ishod obrazovanja biti dobar.

Zahvaljujem Ivica i svako dobro.

Matija Mujo, 6.b

Likovni i literarni radovi

Tama

Želim da te tama voli,
u naručju njenom da bdiješ.
Noću budi sjena, nevidljiv, u tišini,
misteriju osjećaj.

Tišina noći neka te grli,
u mraku nek' tvoja duša blista.
Ako si noć, postani tmina,
u njenom carstvu ljepotu otkrij.

Tama nek' bude tvoj saveznik,
gdje se skrivaju snovi tajanstveni.
U njoj mir, utočište nađi,
gdje srce odjekuje tišinom
neimenovanom.

Miho Radin, 8.b

Neobično putovanje

Na drvenom konjiću putujem često
i uvijek posjetim neko novo mjesto.

Moja me mašta vodi sve dalje,
a oči mi od ljepote neobično sjaje.

Sanjam, otkrivam, uživam u svemu,
na tom putu neću sresti neku ružnu sjenu.

Ako mašta od umora zastane bar malo,
čitanje mi pokaže do čega mi je stalo.

Iva Kralj, 6.b

Putnik

Jedan putnik nije želio tugovati,
pa je odlučio mislima putovati.

Odlučio se dekom po glavi pokriti
te nešto više o mašti otkriti.

Zaspati odmah je pošao
i u neki drugi svijet došao.

Oči je zatvorio
pa se u drugu osobu pretvorio.

Kad je otvorio oči razmišljati je stao
skoro je s udobnog kreveta pao.

Shvatio je da je dobro razmišljati
te je nastavio svjetove zamišljati.

Matija Mujo, 6.b

Likovni i literarni radovi

Mačke

Svaka kuća u mom selu ima barem jednu mačku, mi imamo četiri mačke .
O mačkama se puno teže brinuti, nego što se čini, to sam saznao na težak način. Bilo je trenutaka kada su me htjeli izbaciti iz kuće skupa s mačkama, ali ovaj put, blago rečeno jedva sam se izvukao. Moja mama radi u banci i jedanput godišnje svi direktori drugih poslovnica te iste banke se sastaju i raspravljaju o tome kako će banka postati bolja. Prošle godine ona je bila organizator tog sastanka, pripremila je prezentaciju učila i najvažnije od svega kupila novo odijelo, dosta skupo, s tim novcima sam mogao kupiti dva nova bicikla. Dva dana prije tog važnog sastanka, ja sam bio sam doma i naravno igrao sam igrice s prijateljima u dnevnom boravku. Prije toga sam ručao i ostavio sam kućna vrata otvorena da se razventa. Dok sam igrao igrice skroz sam zaboravio na ta vrata. Moja tri mačića su ušla u maminu i tatinu sobu. Pored svog mjesta u sobi oni su legli na novo mamino odijelo. Kad je mam došla doma, dočekao sam je ponosno zato što sam napravio sve što mi je rekla, ali sve se uskoro promijenilo. Dok sam na stol stavljao mami ručak, bilo je oko pet sati, ona je vrisnula: „Ivano, miči mačke s mog odijela!“ Prestrašen, u trku sam uhvatio mačku i dignuo je, a ona se uhvatila pandžama za odijelo. Mama me izbacila iz kuće s mačkama, rekla je da slobodno mogu spavati s njima jer u kuću neću ulaziti do daljnjega. Na svu sreću, brzo je na sve zaboravila.

Ivano Matijević, 8.a

Ruža

Užarena okrugla kugla nikad ne spava. Kao upaljena žarulja svijetli na nebeskom plavetnilu. Smije se. Pružila je sve svoje zlatne ruke iz kojih prosipa bisere na Zemlju.

Između zelenih travčica uzdigle su se glave ruža. Sunce ih je svojim zrakama svaki dan obasjalo. Kad bi se Sunce probudilo onda bi i one obukle svoje haljine. Žarko crvena, nježno roza, ljubičasta kao ljubičica, bijela kao snijeg i najžuća kao sunce. Sretno žive u tom sunčanom svijetu. Boje se vjetra i hladnoće, ali tu su mirne i zadovoljne. Svijet u kojem žive je šaren i pun topline zato su one predivne, zadovoljne, vesele i pune ljubavi. Uzele su najljepše iz svijeta. Dok sunce grije one šire svoju ljubav nježnim mirisom. Zabavljaju se sa šarenim leptirima, pticama, bumbarima... To je svijet koji i mi ljudi trebamo.

Ljubav, toplinu i sreću možemo osjetiti kad dobijemo ružu na poklon.

Ruža će svakome utopli dom.

Nika Bendiš, 8.a

Likovni i literarni radovi

Jesen stiže

Čujem nešto šušti,
jesen stiže.
Sutra bit će puno kiše.
Jesen je blatna.

Idem brzo van
iskoristit zadnji sunčev dan.

Mia Deranja, 3.r

Jesenska čarolija

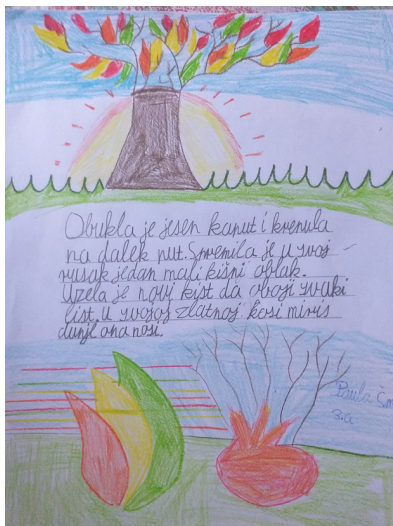
Kiša je sve bliže,
jesen nam uskoro stiže.

Vjetar grane njiše,
dok opada žuto lišće.

Laste odletjele su na jug,
jer dalek je njihov put.

Školske klupe pune su đaka,
jer je škola otvorila vrata.

Mihaela Mihatović, 3.r

Obrukla je jesen kaput i krenula
na dalek put. Spremila je u svojoj
mizick jedan mali kišni oblak.
Uzela se njih kiši da oboji svaki
list u svojoj zeltenos. Kosi misli
dunje ona nosi.

Izbor najboljeg panoa

Na školskim panoima obilježavaju se važni dani, blagdani, izmjenjuju se godišnja doba, prate se kulturni, glazbeni, sportski događaji u školi, izleti, posjet kazalištu. Mi donosimo neke od najzanimljivijih školskih panoa. Zar nije potrebno diviti se originalnosti, kreativnosti, aktualnosti itd. naših učenika i djelatnika. Izabrani najbolji pano je **pano dobrodošlice.**

Intervju s književnicom Mirjanom Smažil Kočan

U srijedu 27.09. učenike 3.a razreda je posjetila književnica **Mirjana Smažil Kočan**. Cijeli sat je protekao u ugodnom druženju s djecom i čitanju poezije. Nakon uvodne riječi i predstavljanja, gospođa Mirjana je čitala nekoliko pjesama iz svoje knjige Mačak stihotvorac. Djeca su mogla komentirati pjesme i pričati o svojim iskustvima s kućnim ljubimcima. Pred kraj sata učenici su postavljali pitanja na koja je gospođa Mirjana rado odgovarala.

1. Odakle Vam ideje za pisanje knjiga ?

Ideja se rodila jako davno. Možda nije kad sam bila ovako kao vi, ali tamo negdje u 5. i 6. razredu.

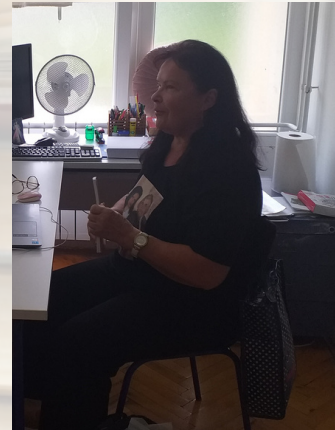
Moj razred je posjetio pjesnik Dragutin Tadijanović i tom prilikom napisao jednu pjesmu na ploču. Mene se tako dojmila ta pjesma. Iza toga učiteljica je primijetila da pišem dobre pjesme i sastave. I to je sve tinjalo negdje do 20 godine kada sam počela ozbiljnije pisati. I moj mačak me nadahnuo da pišem, naravno.

2. Što sve pišete i za koga ?

Pišem za sve one koji vole i žele čitati. Pišem roman, pjesme za djecu i odrasle, haiku, aforizme...svašta pišem. Kad mi inspiracija za nešto posluži onda se tome i posvetim.

3. Od koliko godina ste počeli pisati ?

Intezivno poslije 20. godine.

4. Je li teško biti pisac ?

Meni nije. Meni je zabavno i to me veseli.

5. Je li Vam draže pisati za djecu ili odrasle ?

Pa kao da mi je draže pisati za djecu. Ja mislim da se odrasli ne znaju veseliti stvarima kao vi. Odrasli

izgube to dječje u sebi. To nastojte sačuvati i kad budete veliki, to dijete u sebi. Bit ćete puno sretniji.

6. Što više volite, poeziju ili prozu ?

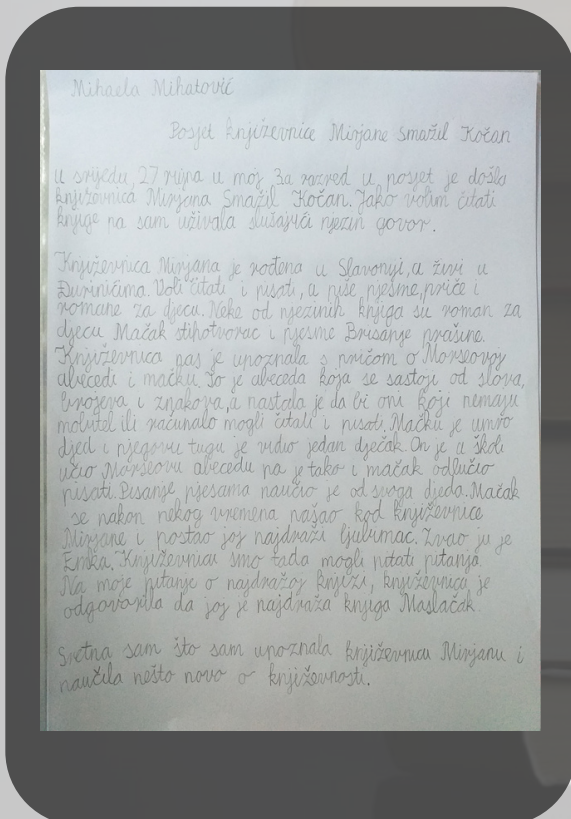
Možda čak poeziju.

7. Čime se još bavite u životu ?

Ja sam inače u mirovini. U Đurinićima iznajmljujem kuću gostima, a u 10. mjesecu idem u Zagrebi i idem pisati nešto novo za vas.

8. Zašto volite pisati ? To nije je li voliš ili ne voliš. To je jednostavno u tebi i mora izaći van. Moraš to napisati. Čak u trenutku kad pišeš, nije ti ni bitno hoće li to netko pročitati ili ne, ili će se to nekome svidjeti ili ne, ali taj trenutak dok to nastaje mi je najveće veselje i radost.

9. Koja Vam je knjiga najdraža ? Mačak, kojemu sam ja i oslikala naslovnicu.

10. Pričajte nam malo o svom djetinjstvu .

Odrasla sam u Slavoniji s tri brata. Ja sam bila jedina curica.

S njima sam se igrala i oni su stalno govorili, ja sam bio, ja sam radio, ja sam se igrao i sl. i onda sam i ja mislila da tako moram govoriti.

Kad sam krenula u školu, u školi sam govorila ja sam bio, ja sam radio.....Ubrzo sam shvatila da ima razlike između curica i dječaka.

11. Koja Vam je najdraža priča i poznajete li Luka Paljetka ?

Da, poznajem Luka Paljetka. Najdraža mi je priča Sunce Djever i Neva Nevičica. Ne znam jeste li je čitali, još ste premladi.

I još mi je predivna priča Tratinčica. O ptici koja je zatvorena u kavezu i jako je nesretna i razboljela se od tuge. Dječaci koji su je zatvorili donijeli su joj busen trave na kojemu je bila tratinčica.

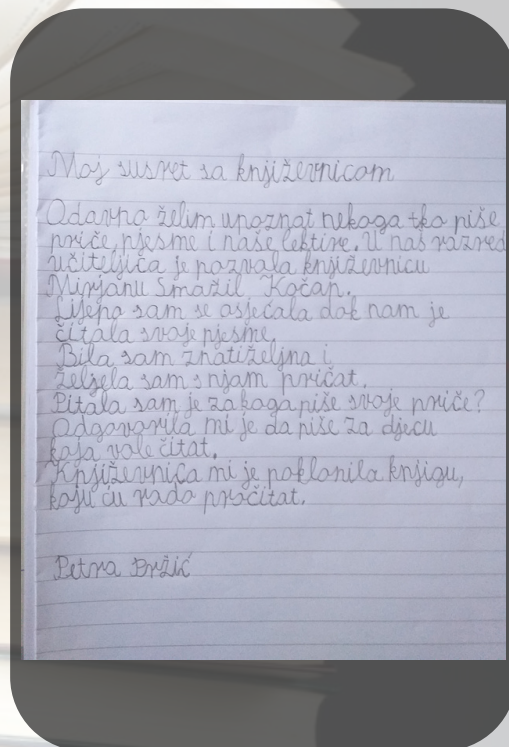
Ptica nije ključala travu jer joj je bilo žao tratinčice što će i ona sa njom uginuti.

Kad sam išla u školu, ove dvije priče sam čitala svaki dan.

12. Kakav je osjećaj biti poznat ?

Iskreno, ne zamaram se sa tim previše. Nije da mi to nešto puno znači. Više me moj suprug, koji je veliki književnik potiče na to, nego što bi ja sama. Meni je samo važno pisati.

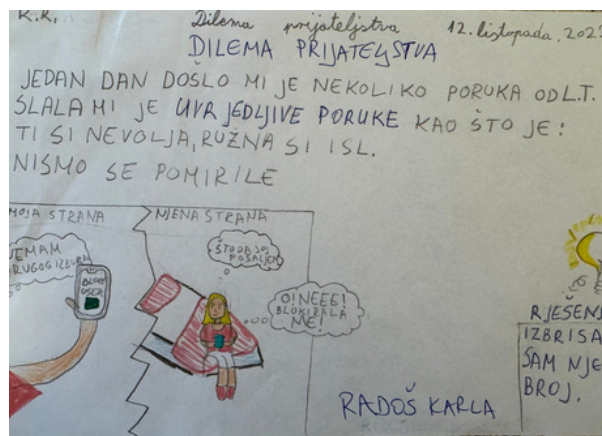
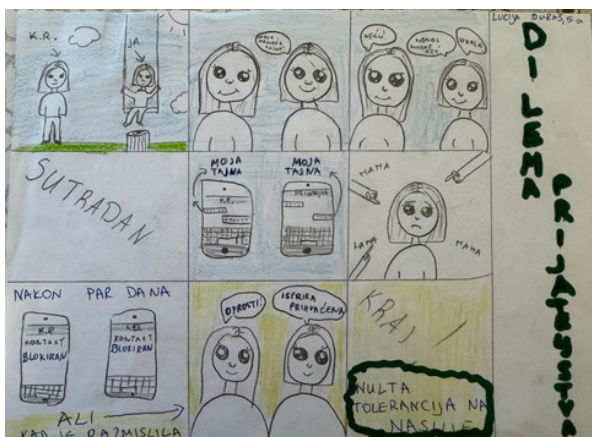
Na kraju zajedničkog druženja djeca su dobila nekoliko knjiga s posvetom i uz obećanje da se ponovo vidimo.

Pedagoške radionice

DILEMA PRIJATELJSTVA

Ishodi: razumijevanje ljudskih osjećaja, ponašanja, vrijednosti, tolerancija i prevencija vršnjačkog nasilja, pravo na slobodu mišljenja.

POŠTIVANJE STARIJIH OSOBA

razbiti generacijski jaz razgovorom i učenjem od starijih

DJED I UNUČE

Braća Grimm

Živio na svijetu slabunjav starac. Oči mu se pomutile od starosti, koljena mu drhtala.... Sin njegov i nevjesta smjestili su ga u zapećak, te mu donosili oskudnu hranu u staroj zemljanoj zdjeli.

Starcu su često zalile oči suzama pogledajući žalosno k jednoj strani gdje je bio prostrt stol. Nekoliko dana zatim opazi sin njegov i nevjesta kako im djetetašce, kojemu su bile četiri godine, sjedeći na zemlji slaže dašice.

-Što to radiš? Upita ga otac.

-Pravim koritašce- odgovori dijete- iz kojeg će mama i tata jesti kad ostare, a ja budem velik.

Muž i žena šutke se pogledaju, pa zaplaču. Otada sjedio je starac opet za stolom i nikada nisu s njim loše postupali.

PRAVE VRIJEDNOSTI

Ishodi: prepoznavanje istinskih vrijednosti.
Šest koraka u procesu prepoznavanja prave vrijednosti:

1. Odredite koje su prave vrijednosti.
2. Opišite potrebne promjene koje morate ostvariti.
3. Pronađite model-uzor.
4. Prepoznajte zašto želite postići istinske vrijednosti.
5. Izradite plan djelovanja.
6. Budite dosljedni.

KOGA BI TI POZVAO: *Ljubav, uspjeh i bogatstvo*

Ja bih pozvala ljubav. Zato što je ljubav sve i vjerujem da je to najbolje.

Kate Glavinić, 7.b

Ja bih pozvao ljubav zato jer je Bog na prvom mjestu.

Ivan Šmanjak, 7.b

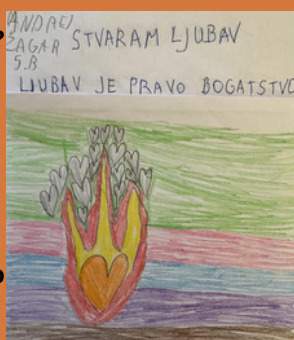
Ja bih na večeru pozvao ljubav jer je ljubav sve.

Vlaho Spremić, 7.b

STVARAMO LJUBAV

Upitali smo se:

- Jesam li netko?
- Tko mora biti bolji od drugih?
- Kome je jako važno da ima prijatelje?
- Kome je važno da ima finu odjeću?
- Tko voli primati darove, a ne uzvratiti?
- Tko voli reći lijepo, a ne samo primati hvalospjeve?

PRIČA

Ljubav uspjeh i bogatstvo

Jednom je jedna žena zalijevala vrt, kada je ugledala 3 starca pored vrtno ograde. Nije ih poznavala pa im je rekla: „Mislim da vas ne poznajem, ali mi se čini da ste gladni. Molim vas uđite unutra i pojedite nešto.“

Starci su je upitali: “Je li vaš muž doma?”

„Ne“, odgovorila je, „nije.“ „Onda „moramo otići“ rekli su.

Navečer kad joj se muž vratio, žena mu je ispričala o susretu sa starcima.

„Sada im možeš reći da sam se vratio i pozvati ih unutra“ rekao je muž, i žena je otišla pozvati starce na večeru.

„Na žalost, ne možemo svi prihvatiti Vaš ljubazni poziv.“-Reki su joj starci.

„Zašto ne?“-Upitala je iznenađena žena.

Jedan od staraca pokaže na drugog i reče „Njegovo je ime Bogatstvo.“

Potom pokaza na trećeg i reče: “Njemu je ime Uspjeh. A meni je ime Ljubav. Pođi k mužu i skupa odlučite koga biste od nas trojice pozvali unutra.“

Žena se vratila u kuću i ispričala mužu. Muž presretan reče: „Super! Pozovi Bogatstvo da sa svim i svačim napuni našu kuću!“

Ona pak nije zadovoljna njegovim prijedlogom : „Zašto radije ne bih pozvala Uspjeh?“

Razgovor je slušala njegoja kćer i sva oduševljena rekla: „Pozovite ljubav“.

Pedagoške radionice

RECI "NE" RUGANJU

Ishodi: vježbanje prevencije nasilja i ruganja, razglabati o postupku mirenja i miroljubivog rješavanja problema uz obrazac:

KADA TI (ime osobe)

RADIŠ (ruganje, vrijeđanje...)

JA SE OSJEĆAM (opišite iskreno kako se osjećate u toj situaciji)

JER (opišite zašto se tako osjećate)

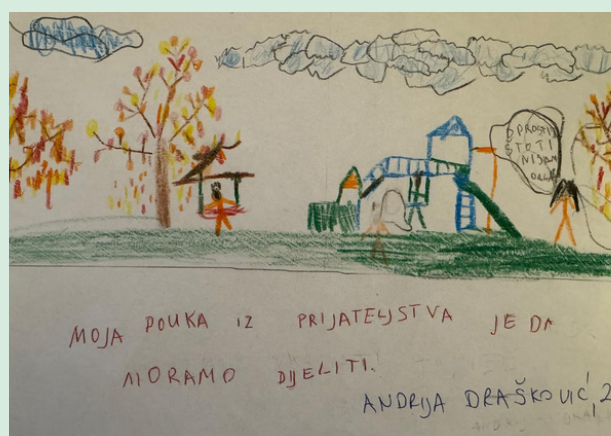
I ŽELIO BIH (predložite drugačije ponašanje koje bi vam bilo prihvatljivo, ponudite rješenje ili kompromis).

UČIMO O EMPATIJI

Savladavanje prepreka lakše je u dvoje!

Problemi se nekada čine nerješivima, kao da se pred nama nalazi zid od cigle koji je teško srušiti. Teško, ali ne i nemoguće. Pokušaj i ponovno pokušaj, traži savjet i pitaj odrasle - to se uvijek isplati.

Stare priče na novi način

CRVENKAPICA I MOBITEL

Živjela je jednom jedna slatka, mala djevojčica, Crvenkapica. Bila je pobožna, humana, velikodušna, nesebična, plemenita, miroljubiva... i još bi se moglo navestiti puno lijepih epiteta o njoj. Ali, jednog rođendana dobila je na poklon mobitel. Promijenila se, samo je buljila u ekran mobitela, ispuštala neke čudne glasove, prestala se družiti s prijateljima, postala gruba, otresita, svadljiva, ljutita i pomalo nasilna.

Jednog dana pozove je majka: Crvenkapice, evo ti košara za baku. Crvenkapica koja je do tada obožavala bakicu, mrko prihvati riječi majke.

Krenula je kroz šumu prepunu cvijeća, jesenjih boja, malih leptira, do ptičica koje su cvrkutale svoj bajni pjev. Ali, ona nije marila za tu ljepotu, već se dopisivala s grupom osnovanom na mobitelu. Prijatelji iz grupe su joj napisali: „Što te briga za baku, ona je stara, zar da brineš o njoj? - Znete li da je nekada do kasno u noć koristila mobitel, iako su joj mama i tata zabranili.

Crvenkapica sretne vuka, koji je pozdravi i upita gdje ide. „Što te briga, idem baki.“ - odgovori Crvenkapica. Vuk se odmah uputi u bakinu kuću.

Crvenkapica ušavši u bakinu kuću pomisli kako joj kuća danas djeluje strašno.

Uplašena Crvenkapica pita baku - „Ali bako, kolika su ti to usta?“

Vuk skoči s kreveta i odgovori:

„To je zato da te lakše pojedem“ i proguta je.

Crvenkapica je zvala u pomoć mobitelom svoje prijatelje iz grupe. Ali oni su je ismijavali - Ha, ha, ha, Baš si glupa i sl.

Lovac koji je prolazio pokraj bakine kuće čuo je neobično hrkanje i ušao u kuću, oslobodio baku i Crvenkapicu.

Crvenkapica je zagrlila lovca i rekla - Sad znam što su pravi prijatelji, ne oni iz grupe, i još nešto: poštivat ću sva pravila o korištenju mobitela.

Pedagoginja, Ana Veselić

MALA SIRENA

Bila jednom jedna dobra sirena koja je živjela u podvodnom kraljevstvu. Bila je vrlo društvena i imala je puno prijatelja i prijateljica. No, jednog dana na kopnu je vidjela čudnu stvar. Znatiželjna sirena se približila i ostala začuđena. Ona nije znala što je to, to je bio tablet. Vrlo brzo joj je postao zanimljiviji od prijatelja.

Kada bi je pitali želi li se družiti ona bi rekla da nema vremena. Jedan dan gledajući u tablet otišla je daleko od kraljevstva. Nije opazila da je krenula prema njoj nepoznatom dijelu mora i izgubila se. Tu su bili ribari, a sirena se zapetljala u njihovu mrežu, jer zbog gledanja u tablet nije pazila kuda ide. Pitala je virtualne prijatelje kako da se izbavi, no oni joj nisu mogli pomoći jer se ne poznaju i nisu joj blizu. Međutim, prijateljice sirene su je pratile. Kada su vidjele da se ne može sama izbaviti, priskočile su joj u pomoć. Prijateljice su joj uspješno pomogle, a sirena je tablet namjerno ostavila u mreži da ga više nikada ne vidi, jer je zbog njega upala u nevolju. Zaključila je da se sa pravim prijateljima treba družiti, ali ne virtualno.

Erika Markulin, 4.a.

Pepeljuga

Jednom davno, živjela je jedna prelijepa djevojčica imena Pepeljuga sa dobrom maćehom i dvije polusestre. Maćeha je bila jako dobra, dok su polusestre bile izrazito dobre osobe. Maćeha je po cijele dane morala obavljati kućanske poslove uz pomoć polusestara. Nisu imale ni krevet za spavanje, već su morale spavati pored ognjišta jer im je Pepeljuga uzela krevete. Iznenada je iz velike palače, gdje je živio kralj, stigao je poziv svim djevojkama da dođu na kraljevski bal kako bi kraljević odabrao svoju buduću nevjestu. Pepeljuga nije htjela otići na bal jer je htjela ostati sa sestrama da im nešto grozno napravi. I gledala je njene polusestre kako s osmjehom na licu govore: da naravno ostajemo ovdje s tatom večeras. Ali one su ju uspjele nagovoriti da ide. Pa je Pepeljuga rekla- ok ići ću, ali samo ako vi ne idete. Polusestre nisu išle. U tom trenutku se polusestrama pred očima pojavila dobra vila. Rašinerih očiju, i široko otvorenih usta promatrale su kako dobra vila pretvara sićušne miševe u velike konje, a neuglednu bundevu u predivnu kočiju.

I tako poput čarolije, dobra vila pretvori i njihovu poderanu odjeću u dvije prekrasne haljine i nagovorila je dvije polusestre da idu na bal. Polusestre nisu mogle otići na bal bez prikladnih cipelica na nogama pa ih je dobra vila iznenadila staklenim cipelama koje su im savršeno pristajale. Pepeljuga je bila zavidna što su polusestre bile presretne što mogu otići na bal u pravoj haljini i lijepim cipelama, no, dobra vila ju je upozorila! I kraj znate – princ je odabrao polusestru. Pouka: Budite dobrostivi pa će vas i Bog pomoći.

Petra Puhara, 4.a

Ante

Ante je živio u malom gradiću Slanom. Volio je ići barkom kod djeda, volio je zajedno s djedom ribati i roniti. Jednom tjedno zajedno s djedom odlazio bi na ribanje, sa sobom bi ponijeli: hranu, voće, sok i maleni tranzistor na kojem su slušali pjesme. Kada je bio Ante deveti rođendan djed mu je poklonio mobitel. Ante je bio jako sretan i zahvalan svome djedu za poklon koji je dobio od njega. Nakon nekog vremena Ante je prestao ići kod djeda, više nije ni ronio ni ribao, nego je cijele dane provodio na mobitelu. Kad bi ga djed zvao da dođe kod njega da idu ribati, on bi svaki put rekao da ne može jer nema vremena. Jednog dana djed je pošao sam na ribanje, nezgodno je stao, okliznuo se i pao te je polomio ruku. Kad je Ante čuo za taj događaj bilo mu je jako žao. Pomislio je: „Da sam ja bio uz djeda, ne bi se to dogodilo.“ Ante je shvatio da je pogriješio što je toliko vremena provodio na mobitelu i zbog toga zapostavio svoga djeda i odlazak na ribanje. Odlučio je da će više vremena posvetiti djedu, a manje će koristiti mobitel. Djed je bio jako sretan zbog te odluke svoga unuka. I tako su njih dvojica nastavili uobičajena druženja.

Karla Dujmović Matijašević

KUD Stjepan Radić u posjetu rodnom mjestu bana Josipa Jelačića

Član sam kulturno umjetničkog društva Stjepan Radić i svake godine sa svojim prijateljima idemo na neko putovanje. Ove godine bio je to Novi Sad. O Novom Sadu nisam baš puno znao pa sam jedva čekao taj put. Kasno u noć veliki autobus pun kufera, nošnje, instrumenata i članova zaputio se na veliko i dugotrajno putovanje, putovanje u daleki Novi Sad. U Novi Sad smo stigli u kasnim jutarnjim satima te smo se smjestili. Nakon kratkog odmora zaputili smo se u Srijemske Karlovce gdje smo imali prvi nastup u prostorijama kapele, a nakon njega domijenak uz pjesmu i druženje. Publika je bila oduševljena našim nastupom, na licima im se vidjela sreća pa smo i mi bili sretni.

Ujutro smo se ustali, pojeli doručak i pošli u obilazak centra grada Novog Sada. Tamo nas je dočekaao naš domaćin Dražen i pokazao nam zanimljivosti. Centar je malo manji nego što sam ga zamišljao. Zatim smo pošli u obilazak rodne kuće bana Josipa Jelačića, Petrovaradinske tvrđave i svetišta Gospe Sniježne Tekije. U svetištu smo ručali i vratili se u hostel kako bi se odmorili za drugi važniji nastup.

Stigli smo u veliku dvoranu Spens gdje smo imali pripreme za nastup i generalnu probu. Nakon velikog nastupa imali smo večeru i druženje u sklopu dvorane. Sutradan ujutro, nakon doručka pošli smo u posjet Srijemskoj Biskupiji u Srijemskoj Mitrovici. Poslije posjeta Biskupiji posjetili smo Specijalni rezervat prirode Zasavica i tamo smo ručali. Nakon jako lijepog provođenja vremena u Novom Sadu došlo je vrijeme rastanka. Trebali smo krenuti prema Konavlima. Bilo mi je jako drago što sam posjetio Novi Sad. Imao sam jako dobro društvo, a još bolju atmosferu.

Svima bih poželio da posjete ovaj poseban grad, grad Novi Sad.

Matija Mujo

Božić - Isus u mojoj obitelji

U šestim razredima O.Š. Gruda pričali smo o Božiću u mojoj obitelji. Učenici su se rado uključili u stvaranje radova na ovu temu, no imamo premalo prostora da bismo iznijeli svu raskoš osjećaja i doživljaja naših učenika za Božić. Druženje s Isusom i sa svojom obitelji ispunjava njihova malena srca. Evo kratke analize:

Učenik **Petar Deranja** u svom radu kaže: *tjednima prije Božića palimo svijeće, idemo na zornice i pjevamo pjesme došašća, ali i božićne pjesme. Običaj je svake godine na Badnji dan jesti bakalar, ali da vam pravo i velim nisam nešto oduševljen i baš ga ne volim. Poslije ručka idem sa svojim prijateljima kolendavati po našem mjestu, od kuće do kuće. Nakon toga, ja i moj tata kao domaćini unosimo Badnjak u kuću te se molimo dragom Isusu. Na sam Božić svi radosno jedni drugima čestitamo Božić. Nakon svete mise imamo zajednički, obiteljski objed. Sve mi je posebno pa i sam božićni objed te nakon toga otvaramo poklone ispod jelke i radujemo se te poslije odlazimo najbližima prenijeti radost i rođenje malenog Isusa.*

Šestašica **Iva Kralj** veli; *U mojoj obitelji ima nas 14.- tero. Svatko je poseban i darovit na svoj način, ali jedan događaj nam je svima isti – volimo Božić. Veoma se radujem rođenju i dolasku malenoga Isusa. Na Badnji dan kitimo jelku, stavljamo lampice, družimo se i pjevamo božićne pjesme, a uvečer unosimo Badnjak. Na božićno jutro otvaramo darove, čestitamo Božić i spremamo se na svetu misu. Na povratku objeđujemo skupa, a božićni obiteljski ručak je nezamisliv bez zelene menestre i suhog mesa. Nakon objeda se družimo, slavimo i dočekujemo goste.*

Učenica **Marija Smišljen** nam veli; *Božić u mojoj obitelji je vrlo poseban, ili barem za mene. Mjesec dana prije Božića s mamom odlazim na misu zornicu. To me veoma povezuje s mojom mamom i s Isusom. Tri dana prije tata bira čempres, a ostali ukućani ga kite dan prije Badnjaka. Pečemo kolače..., odlazimo kolendavati navečer. Isus u naša srca ne dolazi u 'buci' i u pucanju petardi nego u tišini i mirnoći. Zato, iz tradicije i znatiželje ipak opalimo nekoliko petardi. Zahvalna sam Bogu što mi je podario obitelj koja se iskreno zna družiti i radovati Isusovom dolasku i rođenju među nas ljude.*

Učenica **Lucija Trković** nam božićni događaj opisuje ovako: *Kroz četiri nedjelje prije Božića palimo svijeće i odlazimo na svetu ispovijed i misu. Na Badnjak se družimo i odlazimo kolendavati. Mještani nas daruju novcima, slatkišima, voćem... Na Božić čestitamo jedni drugima te mi djeca radujemo se poklonima pod borom. Najljepši događaji su Badnjak i Božić, tako se veselim tim blagdanima.*

Šestaš **Matej Mršić** kaže: *Probudimo se ujutro na Božić i otvaramo poklone. Čestitamo u obitelji i najmilijima - Božić. Odlazimo na svetu misu i skupa objeđujemo te idemo kod babe i djeda i tamo dugo ostanemo u ugodnom raspoloženju i druženju.*

Učenik **Luka Šmanjak** nam donosi; *Ujutro na Božić se pomolimo i skupa objeđujemo. Obilazimo susjede i dan prije kolendavamo. Odlazimo na svetu misu te obilazimo na Božić najprije babu i djeda. Ma jednostavno jednom rečenicom bi sve objasnio - Obožavam Božić i volim maloga Isusa.*

Na kraju ovog kratkoga izvještaja možemo slobodno zaključiti kako je Božić u njihovim obiteljima zaista nešto posebno, ugodno, radosno te s ljubavlju šestaši nam pričaju svoja zapažanja za vrijeme Badnjaka i Božića. Što drugo na ovo nadodati, nego: Svim Konavljanima, a posebno osnovcima i djelatnicima OŠ Gruda želim Čestit i Blagoslovljen Božić – svim nam - Na dobro došlo Isusovo porođenje – u ime Isusovo živjeli!

Od murve do svilene niti

Razredni projekt 3.a

Naša priča počinje jednog jutra kada smo se spustili u polje, kada je potok žuborio, Konavočica mirno tekla, a rujansko jutro zvalo na upijanje još vrelih sunčevih zraka. Bio je prvi dan jeseni 2022. godine.

Očarani bogatstvom mirisa i boja poželjeli smo učionicu preseliti u polje između cvjetova čičoke, vinograda i hladovinu jednog stabla gdje se taj dan najbolje pojela marena. To je bila murva u Vidakovoj baštini.

Promatrajući strane svijeta, vidjeli smo kako nas Sniježnica sa sjevera grli, Bjelotina s istoka podiže Sunce, Ilijin vrh s juga nam je prenosio pozdrave s mora, a pogled prema zapadu govorio nam je koliko blaga kriju Konavle.

Tog jutra nismo ni znali koliko će nam značiti stablo murve, koliko ćemo je spomenuti tijekom razrednog projekta kojemu smo dali naziv OD MURVE DO SVILENE NITI.

Pitali smo se kako uopće krenuti u istraživanje nečega što su naši vrijedni preci stoljećima znali, kako dio tradicije i običaja prenijeti djeci.

Početak siječnja aktivno smo krenuli u projekt. Odazvali smo se pozivu Muzeja i galerija Konavala iposjetili Zavičajnu kuću u Čilipima u Noći muzeja.

Osim što smo aktivno sudjelovali u tomboli i zabavili se učeći o konavoskim običajima, razgledali smo izložbu Konavoski kaleidoskop te posebno dio muzeja gdje se može naučiti sve o uzgoju dudova svilca i proizvodnji svile na tradicionalan način u Konavlima. Kroz muzej nas je vodila muzejska pedagoginja i voditeljica Zavičajnog muzeja Konavala Maris Stanović. Priča i znanje o bubicama koju smo slušali pozivala nas je na novi susret početkom proljeća kada se priroda budi i kada bubice započinju novi životni ciklus. Hladno i kišno vrijeme u veljači jedva nam je dopustilo izaći van iz učionice kako bi okoliš škole učinili ljepšim. Uz naše redovite akcije uređenja okoliša i brige o pojedinim biljkama školskog vrta ove godine zainteresirali smo se za stablo murve koje je godinama bilo zapostavljeno. Htjeli smo joj udahnuti novi život, jer murva je „uporno“ stablo, ne da se ni buri ni jugu, prkosi grudskoj hladnoći zimi i vrućinama ljeti.

Došao je i taj dan 25. travnja 2023. kada smo ponovo posjetili Zavičajnu kuću i kada nam je voditeljica Maris ispričala i pokazala sve što trebamo znati o uzgoju bubica. Tada smo prvi put uživo vidjeli bubice koje su se izlegle koji dan ranije i koje vrijedno grickaju mlade listiće murve.

Za vrijeme toga susreta pitali smo Maris sve što nas zanima, a posebno kako će nam bubice rasti u našoj učionici i koje uvjete moramo zadovoljiti kako bi se za mjesec dana pretvorile ili smotale u punčele.

Naučili smo da su PUNĆELE male, duguljaste, bijele ili žućkaste čahure koje bubice same naprave kako bi se u njima pretvorile u leptira. Kada leptiri izađu iz punčela oni parenjem nastavljaju život kroz sitna jajašca koja ženka snese. 2. svibnja bubice su stigle u našu učionicu. Primili smo ih s velikim poštovanjem i obećanjem da će u učionici dok one rastu biti mir i glasna tišina. Dan po dan pratili smo njihov razvoj, vrijedno donosili svježe listove murve i čistili im podlogu.

Bubice su nas svaki dan poticale na istraživanje i razgovor o zakonima prirode, živim bićima koji nas okružuju, čuvanju i brizi o povjerenim nam malim stvorenjima. Kako se u školi proćuo glas o malim bubicama u 3.a, učenici prvog i drugog razreda te učenici PŠ Popovići dolazili su vidjeti naše ljubimce, a mi smo im o njima s ponosom pričali sve što smo naučili.

Toliko su nam postale zanimljive da smo im i pjesme pisali, povezali svakodnevni rad u školi sa znanjem o bubicama. Satovi Likovne i glazbene kulture, Informatike i Hrvatskog jezika uz bubice postali su zanimljiviji.

Kako je vrijeme odmicalo, uzbuđenje je raslo jer smo htjeli što prije promatrati kako se bubice penju uz žukvu i svijaju zanimljivu kućicu u kojoj će nastaviti živjeti kao leptir. Ta prva kućica - PUNĆELA zavila se 24. svibnja. Uslijedile su i sve ostale sve do 1. lipnja. Tada je prestalo hranjenje murvom. Punčele su se tada izvadile iz žukve. Većinu smo ostavili na suncu kako se u njima ne bi razvio leptir, dok ih se nekoliko ostavilo na zraku iz kojih su 8.6. 2023. izašla prva dva leptira. Čekali smo čaroliju zavođenja i plesa kako bi se ženke oplodile i snijele sitna jajašca. Dan po dan iz punčela su izlazili i ostali leptiri, a jajašaca je bilo sve više i više.

Danas imamo jajašca za novi ciklus koji ćemo slijedeće školske godine rado dati drugim učenicima i podučiti ih uzgoju dudova svilca.

Na kraju smo iz punčela izvukli niti i tako osjetili pravu svilu dobivenu ovim projektom.

Kutak za roditelje

Zdrava komunikacija kao ključ uspjeha

Pojam zdrave komunikacije ima veliki utjecaj na razvoj djeteta, te njegovo odrastanje. Kako bi komunikacija bila uspješna potrebno je uspostaviti odnos u kojem će se dijete osjećati prihvaćeno, osjetiti brigu koju pokazujemo te slijediti vrijednosti- osobito u radu, učenju, odnosu prema bližnjima. Odnos između roditelja i djece određuje djetetovu ličnost i oblikuje njegove stavove, vrijednosti, ali i odnose koje gradi ili će u budućnosti graditi s drugima.

Za kvalitetan odnos roditelj-dijete karakteristična je pozitivna međusobna komunikacija koja je ispunjena povjerenjem i poštivanjem. Ključno je da roditelji usvoje važnost svakodnevne komunikacije, a ne samo komunikacije koja je usmjerena na rješavanje određenog problema.

U komunikaciji s djetetom vrlo je bitan način komunikacije, te postoje elementi za uspješniju komunikaciju i odnos.

Smjernice za uspješnu i zdravu komunikaciju:

1. Reagirajte na potrebe, a ne ponašanje djeteta.
2. Dajte pohvalu.
3. Ohrabrite dijete da izrazi svoje osjećaje.
4. Izrazite i vi svoje osjećaje.
5. Stvarajte pozitivnu sliku djeteta

Rea Bete, pedagoginja

Naša web stranica

Izrada Slovarice užeg i šireg zavičaja

Tijekom školske godine 2022./2023. učenici 1.a razreda matične škole i učenici Područne škole Popovići izradili su Slovaricu užeg i šireg zavičaja. U aktivnostima su sudjelovali svi učenici. Prvaši su izrađivali naučena slova i crtali primjerene pojmove dok su trećaši i četvrtaši opisivali zadano. Njihov rad prikazan je u video uratku i papirnoj verziji. Ovim putem možete pogledati video u prilogu, a izložbu Slovarice u holu na Dan škole.

Realizacija projekta "Od murve do svilene niti"

U ponedjeljak, 19. lipnja 2023. u našoj školi je bilo svečano predstavljanje realizacije projekta učenika 3.a razreda "Od murve do svilene niti". Voditeljica projekta i učiteljica 3.a razreda Maja Bušković je sve prisutne upoznala sa etapama projekta. Od posjete Zavičajnom muzeju Konavala, uređenja školske murve, hranjenja bubica pa do nastanka svilene niti učenici su marljivo sudjelovali. Kao eko škola podržavamo ovakve projekte kojima se ukazuje na važnost očuvanja tradicijskih vrijednosti. Više o projektu na: <https://www.migk.hr/novost/item/931-od-murve-do-svilene-niti-u-os-gruda>

Susret s književnicima

U srijedu, 27. rujna našu školu su posjetili rado viđeni gosti - gospođa Mirjana Smažil Pejaković i gospodin Stijepo Mijović Kočan, bračni par književnika. Učenicima petog razreda književnik Stijepo Mijović Kočan predstavio je zbirku pjesama E da mi je, a književnica Mirjana Smažil Pejaković je učenicima razreda predstavila roman za djecu Mačak stihotvorac. Ugodnu atmosferu učenici su upotpunili ozbiljnim pitanjima za goste o njihovu pjesničkom životu i stvaralaštvu. Zainteresiranim pogledima, uzbuđenošću i tišinom učenici su nam pokazali koliko su ovakvi susreti bitni za njihovo odgojno obrazovno sazrijevanje. Zahvaljujemo posjetu književnicima koji su obogatili ovaj školski dan učenicima i učiteljima. Nadamo se ponovnom susretu s književnicima.

Terenska nastava učenika nižih razreda

U srijedu, 27. rujna učenici od prvog do četvrtog razreda išli su u posjet Postaji granične policije Gruda te Punionici vode "Viva." U PGP Gruda dočekali su ih zaposlenici koji su im pričali o svom zanimanju. Pokazali su im vozila i opremu. Najzanimljiviji dio bio je posjet pritvoru. Policijski službenici uspjeli su zaintrigirati mnoštvo djece. Nakon posjeta, mnogi od učenika imaju želju baviti se tim zanimanjem. Uz stručno vodstvo u Punionici vode "Viva" učenici su gledali cijeli proces punjenja vode u boce. Promatrali smo strojeve kako pušu boce, peru ih, lijepe etikete, stavljaju čepove, zamotavaju u pakiranja. Vrijedne ruke radnika slažu ih na palete te na kraju odvoze kamionima na police trgovina. Učenici su na poklon dobili po bocu vode koja im je šetnju mjestom učinila još ljepšom.

Obilježen Dječji tjedan

Danas djeca odrastaju u izazovnijem okruženju nego prije, suočena s brojnim nesigurnostima na svim razinama koja mogu djelovati i izazvati osjećaj bespomoćnosti. Zbog toga su im potrebni sveopća zaštita i poticaji odraslih kako bi zdravo odrastala i razvila odgovornost prema sebi i drugima, no trebaju i priliku da ih se sasluša što imaju reći o temama koje se tiču njih samih. U sklopu Dječjeg tjedna u petak, 6. listopada su učenici razredne nastave Osnovne škole Gruda pisali poruke odraslima. Još jednom smo naglasili važnost druženja, zajedništva i međusobne povezanosti. Dio učeničkih radova možete vidjeti u holi škole.

Posjet vinariji Dubrovački podrumi

Učenici sedmog razreda su 5. listopada u sklopu nastave kemije posjetili vinariju Dubrovački podrumi na Grudi. Iako su Konavle vinogradarski kraj i imaju dugu tradiciju u proizvodnji vina, učenici ne poznaju cijeli proces dobivanja vina. Kroz vinariju ih je provela mlada enologinja i objasnila učenicima proces proizvodnje vina od berbe pa do samog pakiranja u boce i stavljanja etiketa. Posjetili su i kušaonicu u kojoj grupe gostiju iz cijeloga svijeta mogu degustirati i uživati konavoskim vinima. Obišli su i laboratorij u kojem su mogli vidjeti kemijski pribor i posuđe koje se koristi za analizu vina.

Terenska nastava učenika razredne nastave

Dana 10. listopada učenici svih razreda od 1.do 4.razreda naše matične i područnih škola išli su na terensku nastavu. Krenuli su od Kojan koralu u Radovčićima do igrališta u Popovićima gdje su održali dječje igre u sklopu Dječjeg tjedna. Šetajući se poučnom stazom vidjeli su konje i ponovili sadržaje iz Prirode i društva te imali priliku naučiti nešto novo. Učenici su imali i posjet rukometnog kluba Ardiaei koji im je prezentirao rukomet kao novu izvanškolsku aktivnost u našoj dvorani. Ova terenska nastava prošla je ugodno uz znanje, druženje i sportske aktivnosti na otvorenom.

Održano školsko natjecanje u „Čitanju naglas“

11. i 12. listopada u našoj školi održano je školsko natjecanje u „Čitanju naglas“ koje je organizirala školska knjižničarka Jelena Letunić. Inicijator natjecanja je Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak. Mentori su na natjecanje prijavili 13 učenika. Učenici su se natjecali u 2 kategorije; mlađoj i starijoj. U mlađoj kategoriji natjecali su se učenici 3., 4. i 5. razreda, a u starijoj kategoriji učenici 6., 7. i 8. razreda. Svaki učenik je predstavljao knjigu po vlastitom izboru primjerenu uzrastu. Za nastup je svaki učenik imao 5 minuta vremena. U prve dvije minute svaki učenik je usmeno izlagao svoj odabir (zašto je odabrao baš tu knjigu). Ostale tri minute bile su predviđene za izražajno čitanje naglas. Ocjenjivačko prosudbeno povjerenstvo ocjenjivalo je: kreativnost uvodnog dijela, jasnoću i razgovjetnost, izražajnost u nastupu, primjerenost teksta uzrastu i sveukupni dojam. Po jedan učenik iz svake kategorije (Marieta Milas, 4. razred i Miho Radin, 8. razred) odlazi na županijsko natjecanje koje će se održati 20. listopada 2023. godine u Narodnoj knjižnici Dubrovnika.

Dani kruha i zahvalnosti za plodove zemlje

Učenici nižih razreda naše škole i ove godine su obilježili Dane kruha i zahvalnosti za plodove zemlje. Tijekom ovog tjedna klasična nastava se na kratko prekinula jer su učenici od 1.do 4.r ukrašavali svoje košare sa kruhom, kiflicama, pletenicama, jesenskim voćem i svime što su sa veseljem donijeli. Nakon izložbe kruha i krušnih proizvoda , kroz literalne radove i čitanje prigodnih tekstova , učenicima je istaknuto da hranu treba poštivati te reducirati njeno bacanje. Također je istaknuto kako je kruh značajan izvor hrane. Na kraju učenici su se pogostili na svečanoj trpezi koju su sami napravili.

Županijsko natjecanje u čitanju naglas

Nakon tri godine pauze, u petak 20. listopada u Narodnoj knjižnici Grada održano je 8. županijsko natjecanje u čitanju naglas. Natjecanje se odvija u dvije kategorije, od trećeg do petog razreda i od šestog do osmog razreda. Ukupno je sudjelovalo 16 učenika iz jedanaest osnovnih škola; po osam u svakoj kategoriji. Našu školu predstavljali su Marieta Milas, učenica četvrtog razreda, pod mentorstvom Mihaele Smišljan i Miho Radin, učenik osmog razreda, pod mentorstvom Pauline Kisić Pendo. Kao što smo i priželjkivali, naši učenici predstavili su se u najboljem svjetlu. Ovdje posebno trebamo istaknuti i pohvaliti briljantan nastup Miha Radina koji je u starijoj kategoriji osvojio drugo mjesto.

Posjet osmaša Vukovaru

Učenici osmih razreda naše škole u pratnji razrednica i učitelja tjelesne i zdravstvene kulture su sudjelovali na terenskoj nastavi u Vukovaru od 26. listopada do 28. listopada. Učenici su bili smješteni u Hostel "Dubrovnik" u sklopu Memorijalnog centra Domovinskog rata Vukovar.

Tijekom boravka u Vukovaru posjetili su: Gradski muzej Vukovar, Muzej Vučedolske kulture, Spomen dom hrvatskih branitelja na Trpinjskoj cesti, Kukuruzni put - Put spasa, crkvu Sv. Filipa i Jakova, Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, Spomen dom Ovčaru, masovnu grobnicu na Ovčari, Mjesto sjećanja "Vukovarska bolnica 1991.", Velepromet i Boro Commerce.

Posjetili su i Vukovarski vodotoranj, simbol stradanja i otpora grada tijekom Domovinskog rata s čijeg se vrha pruža prekrasan pogled na Vukovar i Dunav. Nakon posjeta memorijalnim mjestima uslijedio je kviz i Škola mira. Na Gradu su se vratili pomalo umorni, no puni dojmova o svemu što su naučili o Domovinskom ratu i Gradu Heroju Vukovaru.

Internet

Internet, poznat i pod kraticom net, jedinstvena je svjetska računalna mreža koja računalnim uređajima diljem svijeta omogućuje povezivanje i razmjenu informacija. Neki ljudi internetom komuniciraju i uz pomoć različitih mobilnih aplikacija i brojnih društvenih mreža. Ipak, najraširenija uporaba interneta je radi pretraživanja podataka. U današnje vrijeme mladi su puno vremena na internetu i žele biti "online". U današnje vrijeme puno djece je "online" sa dopuštanjem roditelja, ali i bez njega.

Provela sam anketu u svom razredu na uzorku od 20 učenika. Ovo su bila pitanja:

Koje internetske stranice najčešće posjećuješ?

Služi li ti internet isključivo za zabavu ili se njime koristiš u obrazovne svrhe?

Čuvaš li svoju privatnost ili objavljuješ podatke o sebi?

Poštuješ li dobna ograničenja kad je riječ o pristupu društvenim mrežama?

ZAKLJUČAK ANKETE: Svi učenici mog razreda posjećuju internet, a najviše posjećuju Tik Tok i Snapchat. Internet im služi za zabavu i u obrazovne svrhe. Čuvaju svoju privatnost. Ali kada je riječ o poštivanju dobnih ograničenja, da bi pristupili određenim aplikacijama i društvenim mrežama, većina učenika ne poštivaju pravila. Svi moramo paziti koliko smo na internetu i što pretražujemo, što gledamo i skime se dopisujemo!!!

Marija Smišljen, 6.a

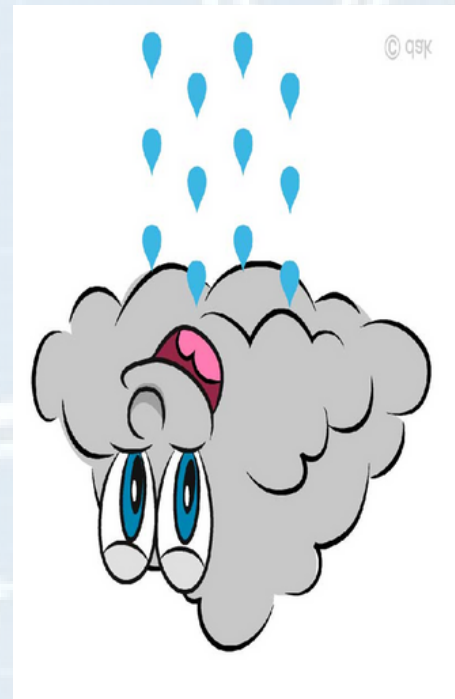

Izokrenuta znanstveno - istraživačka pitanja

- *Naočale koje će nas naučiti čitati !*
- *Buba u ušima govori engleski, a ja razumijem, super.....*
- *Put na Mars, ima li nade za nas nomade?????*
- *Umjetna inteligencija razvija smijeh, uf, uf, uf.....*
- *Kako imati djecu kad su svi u aplikacijama, možda ona rodi?*

Robot za školu

Zašto kiša ne ustaje nego pada?

**NASA 's Perseverance Rover
Completes Mars Sample Depot**

Miho Radin, 8.b

Stripovi i likovni radovi

Živio sveti Vlaho!

SVETI VLAHO

